SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

SER. D. Torvmarkskartor med beskrivningar. N:o 53 och 54.

KARTBLADEN

MARIESTAD OCH KARLSBORG

(UTDRAG UR TORVMARKSREGISTRET)

Pris 3 kr.

STOCKHOLM 1923

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

223542

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

SER. D. Torvmarkskartor med beskrivningar. N:o 53 och 54.

KARTBLADEN

MARIESTAD OCH KARLSBORG

(UTDRAG UR TORVMARKSREGISTRET)

STOCKHOLM 1923
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
223542

Upplysningar rörande Sveriges geologiska undersöknings torvmarksrekognoscering.

Av Lennart von Post.

Innehåll:

	Sid.
Rekognosceringens plan och ändamål	I
Fältarbetet	IV
Torvslag	IV
Fältbestämning av torvslagens huminositet, halt av tuvdunsfibrer, rottrådar och ved samt blöthetsgrad	XIII
Registret	XV
Publicerat utdrag ur torvmarksregistret	XVI
Anvisningar till förfrågningar	XVI

Rekognosceringens plan och ändamål.

Den av Sveriges geologiska undersökning på grund av statsmakternas beslut bedrivna torvinventeringen omfattar tvenne från varandra fristående avdelningar, nämligen

1:o en *förrådsstatistisk utredning rörande storleken och beskaffenheten av torvtillgångarna* såväl inom inventeringsområdet i dess helhet som inom dess skilda delar:

2:o en *kvalitativ rekognoscering* av torvmarkerna i närheten av kommunikationslederna.

Den *förrådsstatistiska utredningen* har till syftemål att skaffa ett pålitligt underlag för ett riktigt bedömande av »torvfrågans» nationalekonomiska betydelse och utgångspunkter för de ytterligare tekniska undersökningar och administrativa utredningar, som krävas, om denna fråga skall kunna bringas till rationell lösning. Den utföres genom linjeinventering, d. v. s. så, att man på ett system av undersökningslinjer, till täthet och riktning avpassat efter torvmarkernas talrikhet, storlek och fördelning inom de olika inventeringsdistrikt, i vilka landet befinnes böra uppdelas, noggrant uppmäter samtliga på linjerna fallande torvmarkssnitt. På grundvalen av den serie av profiler, som sålunda erhålles, beräknas för varje inventeringsdistrikt, såväl den i allt förefintliga torvmängden, som dennas fördelning på olika torvslag

och torvmarkstyper. Dessutom erhållas statistiska uttryck för sådana egenskaper hos torven, som kunna väntas äga betydelse för dess tillgodogörande, såsom förmultningsgrad, askhalt, kalkhalt, kvävehalt, värmevärde, absorptionsförmåga, förekomst av för torvtäkt hinderliga stubbar o. s. v.

På grund av förfaringssättet vid denna förrådsstatistiska utredning erhållas emellertid endast mera tillfälligtvis tillräckliga upplysningar rörande enskilda torvmarker.

Kravet på kännedom om de enskilda torvmarkernas beskaffenhet och bruksvärde tillgodoses genom torvinventeringens andra avdelning, den *kvalitativa rekognosceringen.* Denna avser att i görligaste mån hos torvmarkerna fastställa de egenskaper, som betinga det lämpligaste sättet för deras tillgodogörande, alltså beskaffenheten samt den ungefärliga mäktigheten och utbredningen av de i desamma ingående torvslagen, ävensom — i allmänna drag — deras ytgestalt samt bottnarnas beskaffenhet och lutningsförhållanden.

Det har från början varit klart, att denna undersökning, för att över huvud taget kunna genomföras utan orimliga kostnader, icke finge drivas för mycket i detalj utan måste begränsas till att vara en rekognoscering i egentlig mening. Sådana ingående undersökningar, som måste föregå och i sista hand vara bestämmande för den slutliga planläggningen av en torvmarks tillgodogörande, hava icke kunnat inrymmas inom rekognosceringens ram. Sålunda kunna vid rekognosceringen borrningspunkterna ej förläggas så tätt, att torvslagens medelmäktighet eller mängd kan med precision beräknas. Icke heller har det befunnits möjligt att insamla och undersöka prov i sådan omfattning, att några för en torvmark i dess helhet giltiga genomsnittsvärden för torvens egenskaper skulle erhållas. Analyser av torvprov från det relativt begränsade antal borrningar, som vid denna undersökning kunna komma i fråga, skulle i allmänhet näppeligen avsevärt öka den kunskap om torvmarkens bruksvärde, torvslagsbestämningarna och provbeskrivningarna giva. Likaledes har man nödgats att avstå från att annat än i enstaka fall utreda möjligheterna för torvmarkernas torrläggning genom avloppens fördjupning. De avdikningsmöjligheter, som bero av torvmarkens egen topografi, bliva däremot noga beaktade.

Nu antydda, mera tidskrävande detaljundersökningar måste överlämnas åt den enskilda företagsamheten och torde böra komma till utförande, först i den mån planer på en torvmarks tillgodogörande gör behovet av detaljkännedom om densamma aktuellt.

Rekognosceringens syftemål är sålunda att insamla det material av iakttagelser, som kräves för att principiellt bedöma, huru resp. torv-

marker kunna och böra komma till utnyttjande. Den avser vidare att giva någorlunda uttömmande vägledning, då det gäller att inom en viss trakt anvisa torvmarker, lämpliga för skilda praktiska ändamål.

En av grundprinciperna såväl vid den förrådsstatistiska utredningen som vid rekognosceringen är att vid arbetets utförande vidare synpunkter anläggas än de, som betingas av den nuvarande, jämförelsevis primitiva förädlingsteknikens möjligheter att utnyttja torven. För att torvinventeringens resultat skall motsvara kostnaderna, måste det vetande om våra torvmarker, som vinnes, kunna brukas ej blott av nutidens torvindustri och mosskultur utan i möjligaste grad göras användbart även för en framtida diskussion av exploateringsmetoder, som kunna framkomma under torvteknikens ytterligare utveckling. I detta syfte tillämpas vid torvinventeringen vetenskapliga, möjligast objektiva arbetsmetoder. Sålunda särskiljes vid fältundersökningen icke endast vad som för närvarande kan betecknas som bränntorv, strötorv eller odlingstorv utan de naturliga torvslagen med deras av tillkomstsättet betingade säregenskaper. Vidare är undersökningen icke inskränkt till de med nuvarande arbetsmetoder avverkningsbara övre delarna av lagerföljderna utan omfattar torvlagrens hela mäktighet. Samtliga iakttagelser registreras noga i dagböcker och på kartor. Skulle materialet i en framtid behöva kompletteras, kan detta ske utan att det nu å rekognosceringen nedlagda arbetet behöver förnyas.

På grundvalen av det i fältet insamlade iakttagelsematerialet utarbetas ett hos Geologiska undersökningen förvarat kortregister, i vilket under hänvisning till det likaledes tillgängliga fältmaterialet, gives en sammanträngd redogörelse för varje undersökt torvmarks ungefärliga areal, ytbeskaffenhet, lutningsförhållanden, byggnad och bottenbeskaffenhet samt dess nuvarande användning ävensom principiella anvisningar för dess tillgodogörande. I den mån det låter sig göra, införas dessutom på registerkorten hänvisningar till mera detaljerade expertundersökningar av resp. torvmarker.

Jämlikt den av statsmakterna fastställda arbetsplanen har rekognosceringen t. v. inskränkts till torvmarker, som helt eller delvis ligga inom 5 km avstånd från järnvägar, större vattenvägar eller hamnplatser. Dessutom medtagas sådana smärre områden mellan de av 5-km-gränsen inneslutna bältena, vilka befinnas lämpligast böra undersökas i anslutning till den nu pågående rekognosceringen, ävensom enstaka, mycket stora torvmarker utanför 5-km-gränsen. På detta sätt kommer drygt halva arealen av de landsdelar, till vilka rekognosceringen skall utsträckas, att bliva undersökt. Inom dessa i kommunikationshänseende bättre ställda områden undersökas alla torvmarker av mer än 5 har ytvidd.

Fältarbetet.

Å varje torvmark, som enligt arbetsplanen skall undersökas, utföres efter en allmän överblick och enligt en plan, som i varje enskilt fall befinnes lämplig, det antal borrningar, som visar sig behövligt för att erhålla en någorlunda fullständig bild av torvmarkens byggnad. Med hänsyn till torvmarkens utvecklingshistoriska typ och topografiska karaktär placeras borrningspunkterna så, att borrningarna bliva i möjligaste mån representativa och kunna inskränkas till ett begränsat antal. Å de minsta torvmarkerna borras i de flesta fall endast på en centralt belägen punkt eller, om så tarvas, dessutom på någon kantpunkt. Å större eller topografiskt uppdelade torvmarker göras borrningar i torvmarkens olika huvuddelar. Då så är lämpligt, anordnas borrningarna i en eller flera linjeprofiler. Dessa förläggas så, att de i möjligaste mån åskådliggöra lagerföljdens huvuddrag. Genom sidopunkter fastställes, huru långt åt sidorna linjeprofilerna gälla. Alla linjeprofiler avvägas och längdmätas (för bekväm orientering av borrningspunkterna) med Tesdorphs tub, likaså viktigare sidopunkter. I övrigt bestämmes borrpunkternas höjdläge medelst spegelsyftning, och orienteringen sker med stegning och kompasspejling. På profillinjerna göras avstånden mellan borrningspunkterna så stora, som växlingarna i lagerföljden tillåta. Huvudprofilerna dragas såvitt möjligt från torvmarkens lägsta avlopp genom dess högsta delar.

Borrningarna utföras med Hillers kannborr (borrkannans längd 30 eller 50 cm). Borrprov upphämtas i regel från varje halvmeters djup under markytan. För varje borrkanna antecknas det eller de torvslag, borrkannan innehåller, gränsen mellan olika torvslag samt torvslagens huminositet (»förmultningsgrad»), färg, halt av rottrådar (samt dessas art) och trärester (samt dessas konsistens och art), av tuvdunsfibrer, ävensom torvens blöthetsgrad. Dessutom antecknas förekomst av fasta, för borrningen och för eventuell torvtäkt hinderliga trärester (stubbar), sandinblandning och annan förekomst av mineralämnen i torven samt för övrigt allt, som befinnes kunna bi draga till dennas och lagerföljdens karakteristik.

Torvslag.

Av naturliga torvslag kan ett mycket stort antal uppställas, vart och ett motsvarande en någorlunda konstant, av växtplatsens natur betingad kombination av växter, ur vilken torvslaget framgått, torvens *modersamhälle*. Men en dylik minutiös torvslagsbestämning låter sig för närvarande icke genomföra i fältet och är för övrigt behövlig endast vid rent vetenskapliga specialundersökningar. Vid

torvinventeringen särskiljes därför blott ett mera begränsat antal torvslag, av vilka vart och ett innefattar en serie mer eller mindre skilda, men dock närbesläktade specialtyper. Ett sådant *kollektivtorvslag* motsvarar en grupp av biologiskt samhörande och under någorlunda likartade förhållanden växande modersamhällen. I följd härav variera dessa torvslags för den praktiska användningen viktiga egenskaper såsom askhalt, kalkhalt och till viss grad även huminositet, endast inom vissa gränser, och det blir möjligt att redan ur torvens art draga någorlunda bestämda slutsatser angående dess bruksvärde.

Till de *egentliga torvslagen*, vilka bestå av modersamhällenas på stället avlagrade avfall, ansluta sig såväl genom sin förekomst i torvmarkslagerföljderna som genom sin natur i övrigt en serie jordarter, vilka liksom den egentliga torven äro av organiskt ursprung, men vilkas huvudbeståndsdelar varit uppslammade i sjöars och floders vatten och bottenfällts ur detta. Dessa bildningar — de *organiska sedimenten* — sakna icke alldeles praktisk betydelse och måste dels därför, dels på grund av sitt intima samhörande med torven medtagas vid undersökningarna.

De viktigaste bland de vid torvinventeringen särskilda jordarterna beskrivas i det följande.

Organiska sediment.

Lergyttja. En tät, något elastisk, möjligen svagt kornig jordart utan växtstruktur, men med tydlig sand- eller lerhalt. Färg gulgrå eller blågrå med grön anstrykning i olika skiftningar. Vitnar vid torkning. Alkaliextrakt färglöst eller grönaktigt.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av nate (*Potamogeton*), näckrosor (*Nuphar* och *Nymphæa*), säv (*Scirpus lacustris*) och andra vattenväxter.

Askhalt[1]: mycket hög.

Kalkhalt[1]: växlande.

Kvävehalt[1]: vanligen låg.

Användbarhet[1]: odlingsjord av växlande godhet.

Planktongyttja (alggyttja, djupgyttja). En tät, vanligen elastisk, stundom nästan kautschukliknande jordart utan växtstruktur, men mer

[1] Under bearbetningen av torvinventeringsmaterialet utföras i stor utsträckning kemiska analyser av olika torvjordarter. På grundval av dessa analyser komma de olika jordarternas sammansättning inom landet i dess helhet såväl som inom olikartade områden att kunna uttryckas genom analystal, på samma gång som deras egenskaper i övrigt samt huvudsakliga användbarhet kunna angivas med större detaljering. Emedan denna sida av bearbetningen ännu ej fortskridit nog långt för att medgiva en definitiv karakterisering av de olika jordarterna, har det ansetts bäst att uti föreliggande inledande upplysningar till torvmarksregistret inskränka sig till endast allmänt hållna uppgifter rörande torvjordarternas egenskaper samt uppskjuta deras noggranna karakterisering till dess ett större analysmaterial föreligger.

eller mindre lerhaltig. Färg grön (ofta bjärt), gulgrön eller brungrön i olika skiftningar. Mörknar vanligen hastigt i luften, men ljusnar åter vid torkning. Alkaliextrakt grönt.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv och andra vattenväxter.

Askhalt: hög.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: vanligen låg.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet.

Detritusgyttja (strandgyttja). En tät, mer eller mindre elastisk, vanligen kornig jordart utan växtstruktur i grundmassan, men ofta genomdragen av vass- och fräkenrötter. Färg brun, vanligen med något grönaktig anstrykning i olika skiftningar. Mörknar hastigt i luften, men ljusnar vanligen åter något vid torkning. Alkaliextrakt grönt eller tämligen svagt brunaktigt.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av nate, näckrosor, säv samt strandväxter såsom starrarter, ibland ag (*Cladium Mariscus*), svärdslilja (*Iris Pseudacorus*), vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*), m. fl.

Askhalt: växlande, vanligen hög, men undantagsvis låg.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: vanligen hög.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; askfattiga varianter kunna medtagas vid bränntorvberedning.

Sjödy. En tät, vanligen föga elastisk, kornig jordart utan växtstruktur i grundmassan. Färg brun eller brunsvart med vanligen svag grönaktig anstrykning. Svartnar hastigt i luften och ljusnar icke eller endast obetydligt vid torkning. Alkaliextrakt starkt brunfärgat.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av nate, näckrosor, säv och andra vattenväxter, dock ofta endast enstaka.

Askhalt: växlande, ej sällan, synnerligast i de övre delarna av mäktigare lager, låg.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: vanligen tämligen hög.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; askfattiga varianter kunna med fördel medtagas vid bränntorvberedning.

Svämtorv. Vanligen gyttjig eller dyig, ej sällan sandig jordart, vars huvudmassa består av frön, bladfragment, vass-stråbitar, kvistar och vedstycken, ofta avrundade genom nötning i vatten. Färg vanligen brun.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv, starrarter, ibland ag, vattenklöver, strandklo (*Lycopus europæus*) m. m., ävensom rikligt insvämmade rester av landväxter, såsom al-

och björkfrukter, hasselnötter, lindfrukter, fruktstenar av brakved (*Rhamnus frangula*), och hallon, kottar och barr av tall och gran o. s. v.

Askhalt: }
Kalkhalt: } växlande.
Kvävehalt: }

Användbarhet: förekommer vanligen i tunna lager och saknar då i stort sett praktisk betydelse; mäktigare svämtorvinlagringar i bränntorvlager kunna dock försämra dessa.

Kiseljord (**diatomacéjord, kiselgur, bergmjöl**). En tämligen sällsynt jordart av lucker konsistens, mer eller mindre sand- och gyttjehaltig. Består till stor del av kiselalger (diatomacéer). Färg vanligen gulbrun, eller vitgul, någon gång vit. Ljusnar vid torkning. I torrt tillstånd mycket lätt.

Askhalt: mycket hög.
Kalkhalt: }
Kvävehalt: } vanligen låg.

Användbarhet: för tekniska ändamål, såsom tillverkning av dynamit, eldfast färg, värmeisoleringsmedel m. m.

Kalkgyttja. Tät, i regel elastisk jordart utan växtstruktur i grundmassan, men vanligen rik på snäck- och musselskal. Färg vitgul till rödgul, gulbrun eller grönaktig i olika skiftningar, ofta ojämn, liksom småflammig. Mörknar obetydligt i luften och vitnar vid torkning. Fräser på grund av den höga kalkhalten starkt för syra. Förekommer endast i trakter med mer eller mindre kalkrik jordmån.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv, ofta ag och andra vattenväxter.

Askhalt: }
Kalkhalt: } mycket hög.

Kvävehalt: växlande.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; användes då och då för märgling av kalkfattigare åkerjord.

Bleke. Tät, föga elastisk, ofta kornig jordart utan växtstruktur i grundmassan, men rik på snäck- och musselskal. Färg vit till vitgul. Förändrar sig obetydligt i luften. Huvudmassan består av kolsyrad kalk, och bleket upplöses därför nästan fullständigt i syra. Förekommer endast i kalktrakter.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv, ofta ag och andra vattenväxter.

Askhalt: }
Kalkhalt: } mycket hög.

Kvävehalt: vanligen låg.

Användbarhet: vanligen mycket dålig åkerjord och mindre lämpligt för märgling; kan möjligen få industriell användning, t. ex. för kalkbränning, framställning av isoleringsmedel o. d.

Sjötorvarter.

Vasstorv (Phragmitestorv). Består i sin renaste, dock mindre vanliga form, av bladvassens (*Phragmites communis*) plattryckta rotstockar, stamdelar och smårötter, sammanvävda till en tät rotfilt. Är dock mestadels mer eller mindre starkt bemängd med dy eller gyttja, någon gång lerslam. Färg halmgul med starkare eller svagare brun- (eller grön-)aktig anstrykning, alltefter dy- resp. gyttjehalten. Svartnar hastigt i luften. Huminositet låg, om ren rotfilt föreligger, eljest växlande. Övergångsformer till gyttja, sjödy, fräkentorv, agtorv, starrtorv, kärrdy och gungflytorv.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, starrarter, ag, svärdslilja m. fl. vattenväxter.

Askhalt: växlande, ofta hög.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: vanligen hög.

Användbarhet: askfattiga och mera huminösa varianter ge god bränntorv; ofta god odlingsjord.

Fräkentorv (Equisetumtorv). Såsom vasstorven, men i stället för vassresterna de svarta rötterna och stamdelarna av sjöfräken (*Equisetum limosum*).

Användbarhet: förekommer ren vanligen endast i helt tunna lager och saknar därför i stort sett praktisk betydelse.

Kärrtorvarter.

Agtorv (Cladiumtorv). Består av de upprättstående, utdraget äggformiga, av en korallröd, trådig vävnad bestående stambaserna och de från dem utgående, horisontalt liggande, av bronsbruna fjäll (lågblad) beklädda utlöparna av ag (*Cladium Mariscus*) i en grundmassa av tät, i friskt tillstånd rödbrun dy. Svartnar hastigt i luften. Huminositeten alltid hög. Övergångsformer till vasstorv och starrtorv.

Kännetecknande växtrester: frukter av ag och starrarter, vattenklöver m. fl. kärrväxter, mera undantagsvis av nate och näckrosor.

Askhalt: vanligen medelhög.

Kalkhalt: hög.

Kvävehalt: hög.

Användbarhet: god odlingsjord vid måttlig dränering; god bränntorv.

Brunmosstorv består av brunmossornas vid låg huminositet lätt igenkännliga blad och stammar, ofta sammanhängande i hela mossexemplar samt därjämte vanligen starrester (rötter och stamdelar). Huminositeten vanligen låg, färgen i sådant fall gulbrun eller bronsbrun och konsistensen lucker. Övergångsformer till starrtorv och starrmosstorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter, vattenklöver och andra kärrväxter.

Askhalt: } växlande.
Kalkhalt: }

Kvävehalt: hög.

Användbarhet: god odlingsjord, om ej torvens någon gång höga svavelsyrehalt hindrar växtlighet.

Starrtorv (Carextorv). Huvudvarianter: **högstarrtorv (magnocaricetumtorv)** och **lågstarrtorv (parvocaricetumtorv).** En jordart av mycket växlande beskaffenhet, som än består av nästan ren, föga förmultnad, gulbrun rotfilt av starrarter, vanligen med invävda brunmossor (*vissa slag av högstarrtorv*), än av en grundmassa av brun dy, liknande agtorvens, och genomsatt av gula eller bruna rötter och stamdelar av starr i växlande mängd (*andra slag av högstarrtorv*), än åter av en svart, kornig mylla, i vilken starrarter först vid mikroskopisk undersökning kunna påvisas (*lågstarrtorv*). Huminositet växlande mellan mycket låga och tämligen höga grader. Färg likaledes växlande från ljusgult till mörkbrunt eller nästan svart. Övergångsformer till vasstorv, fräkentorv, agtorv, brunmosstorv, kärrdy, lövkärrtorv och starrmosstorv.

Kännetecknande växtrester: i högstarrtorv väl bevarade frukter och frön av starrarter (såsom *Carex lasiocarpa*, *C. rostrata*, *C. pseudocyperus*, *C. teretiuscula* m. fl.), vattenklöver, kråkklöver (*Comarum palustre*) och andra kärrväxter samt, som underordnade torvbildare, brunmossor samt bladvass- och fräkenrester; i lågstarrtorv dåligt bevarade starrfrukter, nötter av blodrot (*Potentilla erecta*) samt någon gång stråbaser av blåsene (*Molinia coerulea*).

Askhalt: växlande, dock mera sällan särdeles hög.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: hög.

Användbarhet: god odlingsjord; vid högre huminositet god bränntorv.

Kärrdy. Ett starrtorven närstående torvslag, vars huvudmassa är en tät mörkbrun, gråbrun eller svart dy, vanligen med starrötter som underordnad bibeståndsdel. Stundom med insvämmad sand och lerslam. Övergångsformer till sjödy, starrtorv och lövkärrtorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter, vattenklöver och andra kärrväxter, dessutom ofta bladvass- och (framför allt) fräkenrester.

Askhalt: växlande, ibland hög på grund av sand- och lerinblandning.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: växlande, vanligen tämligen hög.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; bör dock ej dräneras allt för starkt; askfattigare varianter ge god bränntorv.

Lövkärrtorv. Huvudvarianter: **alkärrtorv** och **björkkärrtorv.** Liknar kärrdyn, men skiljer sig i sina typiska varianter från denna genom sin mer eller mindre i ögonen fallande halt av lövträrester (stubbar, grenstycken, kvistar, vedsplittror, blad o. s. v.), vilka t. o. m. kunna bilda torvens huvudmassa. Vedresterna äro ofta så »möra», att de kunna skäras med spade eller sönderkramas i handen. Då träresterna äro starkast sönderdelade, bildar lövkärrtorven en homogen, ostlik massa av en karakteristisk, liksom grynig konsistens. Allt efter som al- eller björkrester dominera, får torvens bruna grundfärg rödaktig eller gråaktig skiftning. I björkkärrtorven igenkännes lätt den även vid de högsta förmultningsgraderna endast sönderfallna, men ej förmultnade nävern. Huminositeten är alltid hög. Övergångsformer till starrtorv, kärrdy, björkmosstorv och tallmosstorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av al, björk, brakved, hallon m. m.; i vissa, starrtorven eller kärrdyn närstående varianter dessutom av starrarter, vattenklöver och andra kärrväxter. Vidare vanligen i mängd svamprester i form av små, svarta, ihåliga kulor (*Cenococcum geophilum*).

Askhalt: mestadels tämligen låg, men någon gång hög på grund av sandhalt.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: växlande.

Användbarhet: vanligen god bränntorv, som dock vid ältorv- eller presstorvberedning utan inblandning av annan mera bindande torv får klen sammanhållning; i regel god odlingsjord, om torrläggningen ej drives för långt.

Mosstorvarter.

Gungflytorv (Cuspidatumtorv; variant: **Scheuchzeriatorv).** Sammansättes huvudsakligen av vitmossarter, vilka pläga sammanföras under kollektivbenämningen *Sphagnum cuspidatum.* Vitmossresterna, som oftast äro någorlunda lätt igenkännliga, äro vanligen lagrade skiktvis. Torvens konsistens är stundom smörig eller såpig. Färg i regel gul eller gulbrun. Utom vitmossorna innehåller torven vanligen rötter och stamdelar av starrarter, tuvdun (*Eriophorum vaginatum*) och kallgräs (*Scheuchzeria palustris*). Den sistnämndas halmgula, liksom

knutiga rotstockar och stammar kunna bilda torvens mest framträdande beståndsdel (*Scheuchzeriatorv*). Huminositet växlande, ej sällan hög, men då vanligen endast skenbart, d. v. s. icke till följd av verklig humifiering utan på grund av ett slags förruttnelseprocess, liknande den gyttjorna varit underkastade. Alkaliextrakt i sådant fall endast svagt brunfärgat. Övergångsformer till starrmosstorv och egentlig högmosstorv (fuscumtorv). Bildar ofta linsformiga inlagringar (»höljelager») i den senare.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter, vattenklöver, kallgräs, stammar och blad av tranbär (*Oxycoccus palustris*) och rosling (*Andromeda polifolia*), sporkapslar av *Sphagnum cuspidatum*.

Askhalt: vanligen låg, men undantagsvis på grund av mineralslam eller, i sällsynta fall, kiselalger betydlig.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: växlande.

Användbarhet: vid låg huminositet strötorv, vid högre vanligen god bränntorv.

Starrmosstorv. En av olika modersamhällen bildad mellanform mellan starrtorv och vitmosstorv, bestående av en mer eller mindre tät rotfilt av starrarter och tuvdun i en grundmassa av vitmossrester. Huminositet växlande, dock mestadels icke särdeles hög. Färg vanligen gul till ljusbrun. Övergångsformer till starrtorv, gungflytorv, björkmosstorv och egentlig högmosstorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter och vattenklöver m. m., blad och stammar av tranbär och rosling, sporkapslar av *Sphagna*.

Askhalt: } vanligen låg.
Kalkhalt: }

Kvävehalt: växlande, ofta tämligen hög.

Användbarhet: kan i vissa fall vid låg huminositet medtagas vid strötorvtäkt; vid högre huminositet god bränntorv.

Björkmosstorv. Liknar starrmosstorven, men innehåller mer eller mindre rikligt stubbar och andra rester av björk, av vilka näverfragmenten, liksom i björkkärrtorven, äro särskilt framträdande. Huminositet vanligen hög. Övergångsformer till starrmosstorv, lövkärrtorv och tallmosstorv.

Kännetecknande växtrester: blad och frukter av björk, frukter och frön av starrarter, vattenklöver o. s. v. samt *Cenococcum geophilum*

Askhalt: } vanligen låg.
Kalkhalt: }

Kvävehalt: växlande.

Användning: vanligen god bränntorv, vars avverkning dock, då stubbarna äro friska, försvåras av dessa.

Tallmosstorv. En nästan alltid höghuminös vitmosstorv, oftast rik på tuvdunsrester och med mer eller mindre tätt stående stubbar av tall. Färg mörkbrun till svart. Övergångsformer till lövkärrtorv, björkmosstorv och egentlig högmosstorv.

Kännetecknande växtrester: barr, barkflarn och kottar av tall.

Askhalt: }
Kalkhalt: } vanligen låg.
Kvävehalt: }

Användbarhet: mycket god bränntorv, vars tillgodogörande dock försvåras av stubbförekomsten.

Fuscumtorv (regenerativ Sphagnumtorv, egentlig högmossetorv). Varianter: **tuvdunstorv (fibertorv)** och **ljungmylla.** Sammansättes av *Sphagnum fuscum* och andra för de öppna högmossarna karakteristiska *Sphagnum*-arter samt innehåller dessutom såsom mer eller mindre underordnade bibeståndsdelar rötter och stamdelar av tuvdun, tuvsäv (*Scirpus cæspitosus*) ävensom rötter och kvistar av ljung. Tuvdunet och ljungen kunna i vissa skikt bliva karakteriserande (*tuvdunstorv* eller *fibertorv; ljungmylla*). Torvens utseende växlar med huminositeten. Skiljaktigheterna mellan olika varianter kunna vara så betydande, att somliga av dem uppfattats som självständiga torvslag. Sålunda är i regel det, som plägat kallas »mogen tuvdunstorv» eller »fettorv», och som består av en svart, fet massa med tuvdunsfibrer som den enda utan mikroskopisk undersökning igenkännliga beståndsdelen, i själva verket en ytterst starkt humifierad sphagnumtorv. Huminositeten växlar alla graderna igenom. I de mindre huminösa varianterna äro vitmossresterna mycket lätt igenkännliga. Deras blad bilda torvens huvudmassa, och deras stammar genomsätta torven i alla riktningar. Vid högre huminositet bliva vitmossresterna allt otydligare och kunna bliva så starkt destruerade, att man t. o. m. under mikroskopet endast kan identifiera enstaka stamstycken och de talrikt förekommande sporerna. Vitmosstorven har emellertid, även då humifieringen är längst gången, en karakteristiskt kornig, liksom fjällig struktur, som framträder å brottytor av friska prov, och som gör det möjligt för ett vant öga att rätt säkert skilja torven från andra höghuminösa torvarter, t. ex. kärrdy och lövkärrtorv. Färgen varierar i stort sett med huminositeten: från ljusgult eller vitgult hos de lägsta graderna till ljusare eller mörkare brunt hos de medelhöga till brunsvart hos de högsta.

Kännetecknande växtrester: utom torvbildarna själva mer eller mindre rikligt blad och stammar av tranbär och rosling; f. ö. nästan intet.

Askhalt:
Kalkhalt: } nästan alltid mycket låg.
Kvävehalt:

Användbarhet: vid lägre huminositet strötorv, vid högre utmärkt bränntorv med högt värmevärde, låg askhalt, god sammanhållning och täthet.

Utom de nu beskrivna jordarterna observeras förekomst i torven av mineralutfällningar såsom **myrmalm, siderit** och **järnockra, vivianit** och **kalktuff**, samtliga avsatta ur grundvatten, som sökt sig fram genom torven.

Siderit är en smutsvit, tät massa av järnoxidulkarbonat, som mycket lätt uppoxideras till rostfärgat järnoxidhydrat (*myrmalm, järnockra*). Angiver hög askhalt hos torven och verkar hämmande på växtligheten.

Vivianit är ett järnfosfat, som förekommer tillsammans med myrmalm och siderit. Vivianiten är i friskt tillstånd vit, men antager i luften mer eller mindre bjärt blå färg. Användbar som fosforsyregödning, om den, såsom dock mera sällan är fallet, förekommer någorlunda ren i större mängder.

Kalktuff består av kolsyrad kalk, som i form av fasta skorpor utfällts kring mossor eller andra kärrväxter. Vanligen porös, men någon gång kompakt och (efter torkning) hård och i så fall användbar som byggnadssten; eljes, om den, såsom ofta är fallet, förekommer i mäktiga, tämligen lätt tillgängliga lager, lämplig för kalkbränning.

Fältbestämning av torvens huminositet, halt av tuvdunsfibrer, rottrådar och ved samt blöthetsgrad.

För angivande av torvslagens »*förmultningsgrad*» eller *huminositet* (H) användes vid torvinventeringen en 10-gradig skala:

H1: Fullständigt oförmultnad och dyfri torv, som vid kramning i handen avger endast färglöst, klart vatten.

H2: Så gott som fullständigt oförmultnad och dyfri torv, som vid kramning i handen avger nästan klart, färglöst vatten.

H3: Föga förmultnad eller mycket svagt dyhaltig torv, som vid kramning i handen avger tydligt grumligt vatten, men där ingen torvsubstans passerar mellan fingrarna. Kramningsåterstoden ej grötig.

H4: Dåligt förmultnad eller något dyhaltig torv, som vid kramning avger starkt grumligt vatten. Kramningsåterstoden något grötig.

H5: Någorlunda förmultnad eller tämligen dyhaltig torv. Växtstrukturen fullt tydlig, men något beslöjad. Vid kramning

passerar någon torvsubstans mellan fingrarna, men mest starkt grumligt vatten. Kramningsåterstoden är ganska starkt grötig.

H6: Någorlunda förmultnad eller tämligen dyhaltig torv med otydlig växtstruktur. Vid kramning passerar högst omkring en tredjedel av torvsubstansen mellan fingrarna. Återstoden starkt grötig, men med tydligare växtstruktur än den okramade torven.

H7: Ganska väl förmultnad eller betydligt dyhaltig torv, i vilken dock ännu rätt mycket av växtstrukturen kan skönjas. Vid kramning passerar omkring hälften av torvsubstansen mellan fingrarna. Om dessutom vatten avgår, är detta vällingartat.

H8: Väl förmultnad eller starkt dyhaltig torv med mycket otydligt skönjbar växtstruktur. Vid kramning passerar omkring två tredjedelar av torvsubstansen mellan fingrarna och möjligen dessutom något vällingartat vatten. Återstoden består huvudsakligen av mot förtorvning mera motståndskraftiga fibrer och rottrådar.

H9: Så gott som fullständigt förmultnad eller nästan helt dyartad torv, i vilken nästan ingen växtstruktur framträder. Nästan hela torvmassan passerar vid kramning mellan fingrarna som en homogen gröt.

H10: Fullständigt förmultnad eller helt dyartad torv, i vilken ingen växtsubstans framträder. Hela torvmassan passerar vid kramning mellan fingrarna.

Myckenheten *tuvdunsfibrer* (F), *rottrådar* (R) och *trärester* (V) i torvens grundmassa angives med 4-gradiga skalor:

Fo, Ro, Vo: frånvaro av fibrer, rottrådar resp. trärester.

F1, R1, V1: obetydlig förekomst av fibrer, rottrådar resp. trärester.

F2, R2, V2: riklig, men ej övervägande förekomst av fibrer, rottrådar resp. trärester.

F3, R3, V3: torvens huvudmassa utgöres av fibrer, rottrådar resp. trärester.

Jordarternas *blöthetsgrad* (B) angives efter en 5-gradig skala:

B1: lufttorr.

B2: något torkad.

B3: normal vattenhalt.

B4: mycket blöt.

B5: övervägande fritt vatten.

För beredning av bränntorv är det av vikt att kunna bedöma sammanhållningen hos den av olika slags råtorv beredda produkten. Vid torvtekniska undersökningar användes i detta syfte en 5-gradig skala, grundad på erfarenheten från torvberedning. Vid S. G. U:s torvinventering bestämmes icke sammanhållning. Den kan emellertid efter

normer, utarbetade av statens torvingenjörer, bedömas med ledning av torvslagsbestämningen samt torvslagets huminositet och halt av fibrer, rottrådar och trärester.

Registret.

Vid rekognosceringen undersökes landet rutvis. Varje ruta motsvarar ett blad av Generalstabens karta i skalan 1 : 100 000 över södra Sverige. Efter hand som resp. kartblad färdigrekognoscerats, utarbetas kortregistret. Härvid numreras de undersökta torvmarkerna med en nummerserie för varje blad. Varje undersökt torvmark i landet kan sålunda betecknas med kartbladsnumret och torvmarksnumret å bladet. Nummerföljden löper från vänster till höger på bladet med början i nedre (södra) kanten samt ordnas så, att alla torvmarker inom en socken komma i följd. Faller en torvmark i flera socknar, föres den till den socken, den största eller eljest viktigaste delen tillhör.

De registrerade torvmarkerna utmärkas på topografiska kartan och förses med resp. kortnummer. Om en torvmark faller på olika angränsande kartblad, registreras den å det blad, där största delen ligger. Å övriga delar införes dess fullständiga registerbeteckning, d. v. s. både blad och kortnummer.

Torvmarkernas arealer angives på korten i avrundade tal efter uppmätning på de geologiska kartbladen med iakttagande av under rekognosceringen gjorda rättelser.

Under kortens rubrik »Byggnad» införes i sammandrag lagerföljden inom torvmarkerna i dess helhet eller inom olikartade delar av densamma. Därvid angivas torvslagen uppifrån nedåt samt dessas huminositet, blöthet samt halt av tuvdunsfibrer, rottrådar och ved. Dessa uttryckas dock icke i medelvärden utan så, att de förhärskande värdena återgivas med de underordnade tillfogade inom parentes, t. ex. H (5—) 6—7 (—8), vilket betyder, att huminositeten i lagret oftast är 6—7, men att smärre partier visa H5 och H8. Då inom ett som enhet behandlat lager olikhet föreligger mellan olika nivåer inom detsamma, angives detta. För lagrens mäktighet angives likaledes de förhärskande måtten, samt dessutom i vissa fall maximimått. Ändrar sig mäktigheten genom en som enhet behandlad mossdel, angives detta. Vidare angives torvmarkens totalmäktighet efter samma norm som lagermäktigheterna.

Under rubriken »Möjligt tillgodogörande» givas endast principiella anvisningar angående de sätt, på vilka torvmarkerna eventuellt kunna utnyttjas, d. v. s. huruvida och varest inom desamma finnes för bränsletillverkning (efter nuvarande metoder) eller för ströberedning lämplig torv, om någon del av torvmarksytan lämpar sig som odlings-

mark, samt huruvida bottnarna eller djupare liggande torvlager efter bortschaktande av hela torvmassan eller någon del därav böra odlas (bottenodling). Detaljanvisningar angående olika sätt för bränsleframställning, huruvida eventuella odlingsytor böra begagnas såsom åker, äng eller för skogsbörd o. s. v., givas i regel icke. Den sakkunnige kan lätt i beskrivningen själv finna ledning för dylika specialfrågors besvarande. Med [ ] angives, att ett för viss användning anvisat lager icke är fullt tjänligt, t. ex. på grund av mindre god beskaffenhet, liten mäktighet eller svåråtkomlighet. Särskilt goda bränntorv- eller strötorvförekomster påpekas.

Detaljupplysningar utöver den summariska karakteristik registerkorten innehålla kunna hämtas ur de i Sveriges geologiska undersöknings arkiv förvarade fältdagböckerna, profilerna och rekognosceringskartorna.

Publicerat utdrag ur torvmarksregistret.

Sedan kortregistret till ett kartblad blivit helt utarbetat, utväljes ett antal torvmarksbeskrivningar, vilka jämte registerkartan offentliggöras. Bladen bibehålla den numrering, de hava i topografiska kartserien, även om de icke rekognosceras och utgivas i denna nummerföljd.

Vid utväljandet av de torvmarker, vilkas beskrivningar skola offentliggöras, tillämpas den normen, att alla torvmarker av 50 har ytvidd eller däröver medtagas. Av de mindre medtagas sådana, som anses äga särskilt intresse i praktiskt hänseende, alltså t. ex. särskilt goda bränntorv- eller torvströmossar.

Anvisningar för förfrågningar.

Å de tryckta registerkartorna återfinnas *alla* i registret upptagna torvmarker med resp. kortnummer. Önskas upplysning angående en torvmark, som ej medtagits i den tryckta beskrivningen, uppsökes torvmarken på registerkartan, och förfrågan göres hos Sveriges geologiska undersökning med angivande av såväl kartans i övre vänstra hörnet tryckta nummer som torvmarksnumret. Torvmarksnamn böra helst icke användas, då dylika ofta icke äro allmänt vedertagna, t. ex. då en och samma torvmark benämnes efter flera gårdar, som hava ägolotter på densamma, eller ock kunna föranleda förväxlingar, t. ex. då samma namn brukas för ett flertal torvmarker i olika trakter, t. ex. Stormossen, Flomossen o. s. v.

Förfrågningar rörande torvmarker böra adresseras: Sveriges geologiska undersökning, *Stockholm 50.*

Kartbladet n:r 53 Mariestad.[1]

N:r 7. Stora Riksbergsmossen.

Socken: Istrum samt Ledsjö och Vättlösa. **Areal** 110 har.

Ytbeskaffenhet. Omfattar fyra huvuddelar: *A.* Östra delen, högmosse (ljungtuvdunsmosse med martallar). *B.* Centrala partiet, tallmosse med ljung, tuvdun och björk. *C.* De smala partierna och flikarna, kärr (lövkärr). *D.* Den sydligaste fliken, skogskärr med tall, gran, björk och ljung. — I västligaste delen (inom C.) ligger Kulsjön.

Lutningsförhållanden. *A.* Högmossen höjer sig upp till c:a $1^3/_4$—$2^1/_4$ m över kärret i S. *B.* Tallmossen höjer sig upp till c:a $^1/_2$ m över kärret i S. *C.* Kärrmarken plan; har avlopp genom en $^3/_4$—1 m djup kanal. *D.* I nivå med kärrmarken.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2); R 1 (—2); V 0 . . . . . intill $2^1/_2$ m
2. Därunder (endast längst i Ö): Sphagnumtorv, H (6—) 7; B 3; F 1; R 1; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ »
3. Därunder: Kärrtorv (delvis lövkärrtorv), H (6—) 7—8; (längst i Ö $^1/_2$ m H 4;) B 3; F 0; R 0 (—1); V 0 (—1—2) . . . . . intill $1^1/_2$ »
4. Därunder: Starrmosstorv, H 3—6; B 3; F 0; R (1—) 2; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ »
5. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . 4—$5^1/_2$ m.

B. Tallmossen:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8; B (2—) 3; F 1; R 1; V 1 c:a 2 m
2. Därunder: Kärrtorv, H 5; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . » $^1/_4$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $2^1/_2$ m.

C. Kärret:

1. Överst (vanligen bottenlager): Lövkärrtorv, H (7—) 8 (—9); B (2—) 3; F 0; R 1 (—2); V (0—) 1 (—2—3) intill $1^3/_4$ m
2. Därunder (endast inom ett parti i N): Starrtorv, H 3; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ »
3. Underst (endast under 2): Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $1^1/_4$—$2^1/_2$ m.

---

[1] Fältundersökningarna å kartbladet Mariestad äro utförda av G. Booberg (*Boob.*), T. Ekblom (*T. E-m.*), A. B. Grimse (*Gr.*), G. Lundqvist (*G. L.*) och L. von Post (*L. v. P.*). Signaturerna efter torvmarksbeskrivningarna angiva, av vilken eller vilka rekognoscörer fältundersökningen utförts.

Registret är utarbetat av N. Willén.

1—221696. *Sveriges geologiska undersökning. Ser. D. n:r 53. Mariestad.*

D. Skogskärret:

1. Överst: Starrmosstorv, H 3; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 . . . . . » 3 »
3. Underst: Gyttja . . . . . » $2^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $6^1/_4$ m.

Underlag. Sand, lera och morän.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt i högmossen (A.). Odling över större delen av kärret (C.).

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; D: 1—2. — Bränntorv: A: 2—4; B: 1—2; [C: 1—2]. (*G. L.*)

N:r 16. Blacken.

Socken: Vättlösa samt Lerdala, Ving och Skärv (utmarker). **Areal** 320 har. **Ytbeskaffenhet.** Högmossekomplex, starkt uppdelat av bergryggar och inskjutande laggpartier. Vanligen ljung-tuvdunsmossar med martallar, i sydöstra delen dock beväxta med björk-aspskog; på enstaka ställen övergående i tallmosse med ljung och tuvdun. Mot kanterna här och var randskog. Laggpartierna starr- eller lövkärr, ställvis med Myrica. Centralt nästan avdelad i två torvmarker genom ett inskjutande bergparti. I nordvästra änden ligger Kvarnsjön inom torvmarken, och nordvästra spetsen når nästan fram till sjön Hellefly.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt NV genom en grävd kanal ned till Kvarnsjön, som avrinner till Hellefly. Den nordvästra torvmarkshälften ligger $1^3/_4$—$2^1/_2$ m över kanalen, kärrpartierna dock vanligen c:a 1 m lägre. Den sydvästra torvmarkshälften ligger 4—$6^3/_4$ m över samma avlopp, men har eget avlopp från sydöstra änden, och höjer sig upp till $^3/_4$—$3^3/_4$ m över detta.

Byggnad.

A. Högmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); på ett par ställen med inlagrade linser H 8; B (2—) 3 (—4); F (0—) 1; R 1 (—2); V 0 . . . . . intill $2^1/_4$ m
   (Vanligen 1—$1^1/_2$ m mäktig; saknas i nordöstra delen av sydostpartiet.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, ibland utbildad som skogsmosstorv, å andra ställen som starrmosstorv, H 6—8; B (2—) 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R 1—2; V 0 (—1—3) . . c:a $1^1/_2$ »
   (Saknas ställvis; ytlager i nordöstra delen av sydostpartiet, och där vanligen, ävensom på andra ställen, bottenlager.)
3. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 6—8 (—9); (ställvis starrtorv, H 3—5;) B (2—) 3; F 0; R (0—) 1—2 (—3); V 0—1 . . . . . intill 2 »
   (Vanligen 1 m mäktig; saknas flerstädes.)
4. Underst (saknas vanligen): Gyttja (någon gång överlagrad av tunt lager gungflytorv) . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . $1^1/_2$—4 m.

B. Laggpartierna:

1. Överst: Starrtorv, H (3—4—) 5; (ofta även mera obe-

stämd kärrtorv, lövkärrtorv, H 6—8;) B (2—) 3; F 0; R (0—1—) 2 (—3); V 0 (—1) . . . . . intill 3 m
2. Underst (saknas flerstädes): Gyttja (på enstaka ställen överlagrad av tunna linser vasstorv eller gungflytorv) . . c:a 1/2 »
Totalmäktighet . . . . . 1 1/2—4 m.

Underlag. Berg, sand och lera; starkt kuperat.

Nuvarande användning (1920). Torvströfabrik N om Hultet. Strötorvtäkt V och S om Hultet (i nordvästra delen). Bränntorvfabrik OSO om Hultet. Odling SO om Kvarnsjön (Isgatorna), Ö, SO och SSO om Hultet.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3; [B: 1]. — Möjligen bottenodling på eller i A: 3 (delvis).

(*G. L.*)

N:r 34.

Socken: Lerdala. **Areal** 100 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark intill södra delen av sjön Lången.

Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

1. Överst (saknas i S): Kärrtorv (starrtorv), upptill myllartad, H 8; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . . . c:a 1/2 m
2. Därunder: Vasstorv, H 8—9 (—10); B 3; F 0; R 2; V 0 intill 1 1/2 »
3. Därunder (saknas centralt): Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 1—2 . . . . . c:a 1/2 »
4. Underst: Gyttja (lergyttja) . . . . . » 1/2 »
Totalmäktighet . . . . . 2—2 3/4 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1920). Helt odlad.

(*Boob.*)

N:r 40. Humsmossen.

Socken: Väring. **Areal** 45 har.

Ytbeskaffenhet. Ljungmosse med tall och björk, omgiven av kärrpartier, som särskilt i södra delen bli rätt breda.

Lutningsförhållanden. Mossytan höjer sig upp till 1 1/4—1 1/2 m över avloppsnivån.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); centralt 1/2 m H 6 1/2—1 m under ytan; B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 2 m
(Mäktigast i norra delen; saknas inom kärrpartierna.)
2. Underst (enda lager inom kärrpartierna): Kärrtorv (vanligen starrtorv, nederst någon gång kärrdy), H (4—5—) 6 (—7); B (2—) 3 (—4); F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 » 1 1/4 »
Totalmäktighet . . . . . 1—2 1/2 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt centralt å mossen. Odling över det södra kärrpartiet.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2. — Möjligen bottenodling i 2 över större delen av torvmarken [?].

(*Boob.; Gr.*)

N:r 43.

Socken: Strö samt Rackeby och Gösslunda. Areal 50 har.
Ytbeskaffenhet. Kärrmark.
Lutningsförhållanden. Plan.
Byggnad.
1. Överst: Kärrtorv, H 8—9; B (1—) 2 (—3); F 0; R 1; V 0 . . . . . intill $^3/_4$ m
2. Underst: Gyttjor (lergyttja) . . . . . » 5 »
(Vanligen tunt lager.)
Totalmäktighet . . . . . $1^1/_2$—5 m.
Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1919). Helt odlad.

(*Boob.*)

N:r 44.

Socken: Sunnersberg samt Strö och Gösslunda. Areal 210 har.
Ytbeskaffenhet. Kärrmark.
Lutningsförhållanden. Plan; avlopp genom en kanaliserad bäck.
Byggnad.
1. Överst: Kärrtorv, upptill myllartad, på enstaka ställen underlagrad av en tunn lins vasstorv, H 8—10; B (1—) 2—3 (—4); F 0; R (0—) 1—2 (—3); V 0 . . . . . intill $1^1/_2$ m
2. Underst: Gyttjor (lergyttja) . . . . . » 4 »
Totalmäktighet . . . . . $^1/_2$—$5^1/_2$ m.
Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1919). Helt odlad.

(*Boob.*)

N:r 58.

Socken: Lugnås. Areal 25 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), centralt med berg uppstickande. Belägen på nordvästra stranden av Vristulven.
Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 2—$4^1/_4$ m över Vristulven.
Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); med ett lager H (5—) 6—7, c:a $1^1/_2$—2 m mäktigt, på 1—$2^1/_2$ m djup under ytan; B 3 (—4—5); F 1 (—2—3); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 5 m
2. Underst: Gyttja . . . . . » $2^3/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $6^1/_2$ m.
Underlag. Lera.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1.

(*G. L.*)

N:r 60.

Socken: Lugnås. Areal 25 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), omgiven av starrlagg.
Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig $2^1/_4$—$2^1/_2$ m över avloppet i NV.
Byggnad.
1. Överst (enda lager i västra delen): Sphagnumtorv, nedåt

övergående i starrmosstorv, H 2—3; B (3—) 4 (—5); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2—3); V 0 . . . . . intill 3 m
2. Därunder: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3 (—4); F 0; R (0—) 1; V 1 . . . . . » $2^1/_2$ »
(Vanligen $1^1/_2$ m mäktig.)
3. Underst (endast i östra delen): Lergyttja . . . . . c:a $^1/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . $2—4^3/_4$ m.

Underlag. Lera och sand.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2. — Möjligen bottenodling (endast i nordvästra delen) på 2.

(*G. L.*)

N:r 66.

Socken: Lugnås. **Areal** 75 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar) intill sydöstra stranden av Flarken och på båda sidor om Svartån mellan Flarken och Vristulven. I östra delen ett tallskogsparti, i södra delen en i mossen inskjutande kärrsänka.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig i S upp till 3 m över Flarken. N om Svartån ligger mossplanet c:a $^1/_2$ m över denna.

Byggnad.
1. Överst (saknas i norra delen): Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3 (—4—5); F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . c:a 2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (5—6—) 7—8; B (2—) 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) intill 4 »
(Vanligen $1^1/_2$—$2^1/_2$ m mäktig. Ytlager i kantpartierna; på enstaka ställen bottenlager; saknas närmast Flarken.)
3. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv och starrtorv), H (4—6—) 7 (—9); B (2—) 3 (—4); F 0 (—1); R 1—2; V 0—2 (—3) . . . . . c:a $^1/_2$ »
(Saknas här och var; i södra kanten 3 m mäktig.)
4. Underst: Gyttja (på ett ställe överlagrad av $^1/_2$ m gungflytorv, H 5; B 3; F 0; R 2; V 0) . . . . . intill $1^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . $2^1/_2$—6 m.

Underlag. Lera.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1 (god). — Bränntorv: 2—3. — Bottenodling på enstaka ställen i 3. (*G. L.*)

N:r 83.

Socken: Odensåker samt Låstad, Tidavad (utmarker), Böja och Lugnås. **Areal** 85 har.

Ytbeskaffenhet. Mosskomplex, omfattande högmossar (ljung-tuvdunsmossar med martallar) samt skogsmossar med tall, gran och björk. I södra delen omkring Herrsjön övergående i kärrmarker.

Lutningsförhållanden. Mossplanen höja sig upp till 1—2 m över Herrsjön och $^1/_2$—$1^1/_2$ m över den närbelägna Svartån.

Byggnad.
1. Överst (saknas inom skogsmossepartierna): Sphagnumtorv, H 3; B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $1^1/_2$ m
2. Därunder (ytlager inom skogsmossepartierna): Sphagnumtorv (skogsmosstorv), nedåt ställvis övergående i starrmoss-

torv, H (6—) 7—8; med mellan- och underlagrande mer eller mindre mäktiga linser H 3 (—4—5); B (2—) 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . intill $3^1/_2$ m
3. Därunder: Kärrtorv, som ytlager inom kärrpartierna lövkärrtorv, H (6—7—) 8; eljest vanligen starrtorv, H (3—) 4 (—5); B (2—) 3; F 0; R (0—) 1—2 (—3); V 0—1 (—2) » 2 »
(Ytlager och enda lager inom kärrpartierna; saknas på enstaka ställen inom högmossepartierna.)
4. Underst: Gyttja (på ett ställe överlagrad av en tunn lins vasstorv, H 2; B 3; F 0; R 2—3; V 0) . . . . . » $2^1/_2$ »
(Vanligen tunt lager.)

Totalmäktighet . . . . . 3—7 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1920). Odlingar i södra kanten omkring Herrsjön samt längst i NO.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3. — Möjligen odling på kärrpartierna i stället för bränntorvberedning.

(*G. L.*)

N:r 84.

Socken: Ekby (utmark) samt Lugnås. **Areal** 45 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (öppen ljung-tuvdunsmosse med martallar kring kanterna), omgiven av smal starrlagg. Belägen vid nordöstra stranden av Vristulven.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $2^3/_4$—$3^1/_2$ m över Vristulven, med undantag för norra partiet, som höjer sig endast $^1/_2$ m däröver.

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—5); B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $6^1/_2$ m
(Vanligen $1^1/_2$—2 m mäktig; endast mot sjön mäktigare.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6—7 (—8); nederst med ett mer eller mindre mäktigt lager H 3—5; B 3 (—4); F (0—) 1; R 1 (—2); V 0 . . . . . » $2^3/_4$ »
(Saknas mot sjön; mäktigheten starkt varierande.)
3. Underst: Svämtorv och gyttja . . . . . » $1^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . 4—7 m.

Inom det nordligaste partiet (odlingen) avvikande byggnad:
1. Överst: Skogsmosstorv, H 8; B 2—3; F 1; R 1; V 0—1 c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 1; R 1; V 0 . . » $^1/_2$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2 m.

Underlag. Lera och morän.

Nuvarande användning (1920). Odling över det nordligaste partiet.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2. — Inom det nordligaste partiet odling som hittills.

(*G. L.*)

N:r 89.

Socken: Ek samt Ullervad, Leksberg, Tidavad, Låstad, Böja och Timmersdala. **Areal** 1,450 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark (på enstaka orörda ställen lövkärr och starr-

ängar) med fyra smärre högmossepartier (ljung-tuvdunsmossar med tall), i södra delen, N om Kullåsen, V om Låstad samt V om Tidavad.

Lutningsförhållanden. Genomrinnes i hela sin längd av Kräftån och går i N fram till Tidan. Högmossepartierna höja sig upp till c:a $1^1/_4$—$2^1/_2$ m över Kräftån; kärrmarken c:a 1 m över Kräftån.

Byggnad.

A. Kärrmarken:

1. Överst: Kärrtorv, upptill vanligen myllartad (i södra hälften ofta utbildad som starrtorv, H 3, och på enstaka ställen som lövkärrtorv, H 8 (—9);) H (5—) 6 (—7—8); B 2—3; F 0; R (0—) 1—2 (—3); V 0 (—1—2) . . intill 2 m
   (Bottenlager i södra hälften; i norra hälften vanligen $^1/_2$ m.)
2. Underst (endast i norra hälften): Gyttja (lergyttja) . . » $2^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . $^1/_2$—3 m.

B. Högmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt ofta övergående i starrmosstorv, H 3; (någon gång H 5 (—6—7);) B (2—) 3; F 0 —1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Kärrtorv, H (6—) 7 (—8—9); på enstaka ställen utbildad som starrtorv, H 3 (—4—5); B (2—) 3; F 0; R 1—3; V 0 . . . . . » $2^3/_4$ »
   (Bottenlager i de södra partierna.)
3. Underst (endast inom högmossepartiet V om Tidavad): Gyttja . . . . . » $1^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . $2^1/_2$—$3^1/_2$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Till största delen odlad. Strötorvtäkt N om Kullåsen, NV om Låstad och V om Tidavad. Bränntorvtäkt VNV om Tidavad.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: [B: 1]. — Bränntorv: A: 1; B: 1—2. — Bottenodling på B: 2, om B: 1 avverkas som strötorv.

(*Gr.; G. L.*)

N:r 92.

Socken: Timmersdala samt Berg. **Areal** 55 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark vid norra änden av sjön Lången.

Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

Kärrtorv (lövkärrtorv), H 9; B 2—3; F 0; R 0 (—1); V 0 (—1) . . . . . intill 1 m.

På åtskilliga ställen torvlagret tunt, och i västra delen delvis bortodlat.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Helt odlad.

(*Boob.*)

N:r 93.

Socken: Götlunda samt Flistad och Väring. **Areal** 50 har

Ytbeskaffenhet. Kärrmark, i norra delen med stenblock uppstickande.

Lutningsförhållanden. Plan; avlopp åt N och S.

Byggnad.
1. Överst: Kärrtorv, myllartad, B (1—) 2 (—3); F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ m
2. Underst (på enstaka ställen): Gyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . c:a $^1/_2$—$^3/_4$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Helt odlad.

(*Boob.*)

N:r 94. Kattebomossen.

Socken: Götlunda. **Areal** 110 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med tall), omgiven av breda kärrmarker; på ett ställe i N övergående i en björkbevuxen ljungmosse. I sydöstra delen av kärrmarken sten flerstädes i dagen.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $1^3/_4$—$2^1/_4$ m över avloppet i S. Kärrmarken höjer sig upp till $^1/_4$—1 m över samma avlopp.

Byggnad.

A. Högmossen:
1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3; F 1; R 1 (—2); V 0 . . . . . intill 2 m
2. Därunder (endast i östra delen av högmossen): Sphagnumtorv, H (5—) 6—7 (—8); B 3 (—4); F 0—1 (—2); R (1—) 2 (—3); V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ »
3. Därunder: Kärrtorv (vanligen starrtorv, nedåt övergående i kärrdy), H 6 (—7—9); B 3; F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 . . . . . intill $1^1/_4$ »
4. Underst: Svämtorv och lergyttja (tunt lager) . . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3 m.

B. Kärrmarken:
1. Överst: Kärrtorv (ställvis starrtorv eller lövkärrtorv), H (6—7—) 8 (—9); B (2—) 3; F 0 (—1); R (0—1—) 2 (—3); V 0 (—1) . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Underst: Lergyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . c:a $1^1/_4$—$1^3/_4$ m.

Inom kärrmarken är torvlagret flerstädes mycket tunt.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt SO om Hagatorp samt centralt å torvmarken. Odling över största delen av kärrmarken.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1 (god). — Bränntorv: A: 2—3. — Möjligen bottenodling över en stor del av A.

(*Boob.*)

N:r 95.

Socken: Götlunda samt Bällefors. **Areal** 90 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Västra delen, högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); mot Ö begränsad av *B.* Östra delen, kärrparti med moränkullar här och var uppstickande.

Lutningsförhållanden. *A.* Huvudlutning och avlopp åt V; mossplanet höjer sig upp till $1^1/_2$ m över detta. *B.* Plan.

Byggnad.

A. Västra delen, högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $2^3/_4$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, på enstaka ställen gungflytorvartad, H 7—8 (—9); B 3; F 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1 »
   (Vanligen blott $^1/_2$ m mäktig.)
3. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H (7—) 8—9; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1; V (0—) 1 (—2) . . . . . » 1 »
   (Vanligen tämligen tunt lager.)

Totalmäktighet . . . . . 2—4 m.

B. Östra delen, kärrmarken:

Kärrtorv (lövkärrtorv), upptill myllartad, H (8—) 9; B 2; F 0; R 0 (—1); V 0 (—1) . . . . . intill 1 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1921). *A.* Strötorvtäkt i södra delen. *B.* Odling över hela området.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: [A: 2].

(*Boob.*)

N:r 99. Ulleredsmaden m. m.

Socken: Otterstad. Areal 150 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark (ställvis lövkärr) från Bysjön i N och till Björnsundet i S.

Lutningsförhållanden. Avlopp genom grävd kanal från Bysjön till Björnsundet.

Byggnad.

1. Överst (ställvis bortodlad): Kärrtorv, ställvis övergående i kärrdy, upptill myllartad, H 8—9; B 2—3; F 0; R 1 (—2—3); V 0 (—1) . . . . . intill 1 m
2. Underst: Gyttja . . . . . » $2^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . 1—$2^1/_2$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Helt odlad med undantag för ett mindre parti S om Bysjön.

(*Boob.*)

N:r 108. Storemossen.

Socken: Mariestad. Areal 55 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (centralt ljung-tuvdunsmosse med martallar, mot N och S övergående i rismosse med björk och tall), runt om med smal lagg.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 2—$2^1/_2$ m över avloppsnivån.

Byggnad.

1. Överst (saknas mot kanterna): Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 . intill $1^1/_2$ m
2. Därunder: Skogsmosstorv, H (6—7—) 8 (—9); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1; V 0 (—1—2) . . . . . » $1^1/_2$ »

3. Underst (inom laggpartierna och högmossens kanter): Lövkärrtorv, H (8—) 9 (—10); B 3; F 0; R 0 (—1); V 1—2 . . . . . c:a $^1/_2$ m
Totalmäktighet . . . . . $^1/_2$—$2^3/_4$ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1920). Odling över smärre laggpartier, dels i N, dels i S. Bränntorvtäkt i N och V (i sydöstra delen nedlagd torvtäkt).

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3. — Bottenodling på 3 inom laggen och högmossens kantpartier.

(*Boob.*)

N:r 109. Julamossen.

Socken: Utby samt Trästena, Ekby och Hjälstad. **Areal** 510 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse, tämligen öppen med martallar; kring landsvägen i N med tall, gran och björk), centralt med ett par moränöar uppstickande; omgiven av *B.* Breda laggpartier (starrkärr). — Belägen vid Ymsens södra strand och genomrinnes i V av dess avlopp.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig 4—$4^3/_4$ m över södra avloppet och 5—$5^3/_4$ m över Fredsbergsmossens (53/124) avlopp. (Jämför denna torvmark.)

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt vanligen övergående i gungflytorv, men även starrmosstorv, H 2—4 (—5); över hela mossen med ett 1—$1^1/_2$ m mäktigt lager H 6—8 (—9), som börjar på $1^1/_2$—2 m djup under ytan; B (2—) 3 (—4—5); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) intill $6^1/_2$ m
(Sträcker sig c:a 1 km ut på Ymsens botten, ställvis dock ersatt av följande lager; på c:a 3 m djup överlagrad av intill något mer än 1 m mäktig gyttja.)
2. Därunder: Kärrtorv (ställvis lövkärrtorv), H (7—) 8—9 (—10); på sina håll starrtorv H (3—) 4—6; B 3 (—4); F 0; R (0—) 1—2 (—3); V 0—2 . . . . . » $2^1/_4$ »
(Vanligen tunnare lager; saknas på enstaka ställen.)
3. Underst (saknas lokalt): Lergyttja . . . . . tunt lager
Totalmäktighet . . . . . 4—$7^3/_4$ m.

B. Laggpartierna:

1. Överst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H (6—7—) 8—9; på sina håll starrtorv, H 2—4; B (2—) 3 (—4); F 0; R (0—) 1—2 (—3); V 0 (—1—3) . . . . . intill $2^1/_4$ m
2. Underst (endast på enstaka ställen): Lergyttja . . . . tunt lager
Totalmäktighet . . . . . $^1/_2$—$2^1/_4$ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning. Strötorvfabrik i nordvästra delen. Odling över större delen av laggpartierna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: [A: 2; B: 1].

(*Boob.*)

N:r 110. Ängels- (el. Gärdesboda-)mossen.

Socken: Bäck. Areal 270 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (öppen ljung-tuvdunsmosse), omgiven av randskog och smal lagg.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig 3—4½ m över fastmarkskanten.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—4 (—5), med mer eller mindre mäktiga linser H 6—7 (—8) mitt i lagret; B 3; F (0—) 1 (—2—3); R 0—1; V 0 . . . . . intill 6 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—8—) 9; B 3; F (0—) 1 (—2—3); R 0—1; V 0—1 . . . . . » 1½ »
   (Vanligen ½ m mäktig.)
3. Därunder (vanligen endast mot kanterna): Kärrtorv (lövkärrtorv), H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . » ½ »
4. Underst: Sjötorv och lergyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . 5—7¼ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt över östra delen. Bränntorvfabrik i NO. Odling över smärre laggpartier.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: [2—3].

(*Boob.*)

N:r 112.

Socken: Torsö. Areal 70 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med martallar). Ytvegetationen till stor del förstörd.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig i södra delen upp till ½ m över avloppsnivån och fastmarkskanten i S.

Byggnad.

1. Överst (endast i sydligaste delen): Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (5—6—) 7—8; B 3; F 1 (—2); R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . intill 1 »
   (Mäktighet tilltagande från N mot S.)
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B (2—) 3; F 0; R 0 (—1); V (0—) 1 (—2) . . . . . c:a ½ »
4. Underst (endast på spridda ställen): Lergyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . ½—2¾ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1920). Något strötorvtäkt i sydöstra viken. (Bränntorvtäkt, nedlagd sedan större delen av centralpartiet fullständigt avverkats.) Odling i norra kanten.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3. — Möjligen bottenodling på 2 (i stället för bränntorvtäkt) i norra delen.

(*Boob.*)

N:r 123. Färedsmossen.

Socken: Färed. Areal 55 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med björk och tall), i N och S med tämligen vida kärrpartier.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig c:a $1^1/_2$—$2^3/_4$ m över avloppsnivån.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—) 7—9 (—10); med mer eller mindre mäktiga linser H (2—) 3—4 (—5) på olika nivåer inom lagret; B (2—) 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . intill $2^1/_2$ m
2. Därunder: Kärrtorv (vanligen lövkärrtorv), H (6—7—) 8—9; B (2—) 3 (—4); F 0; R 0—1; V (0—1—) 2 (—3) » 2 »
   (Saknas lokalt; ytlager inom kärrpartierna.)
3. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . $3^1/_2$—$5^1/_2$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Bränntorvfabrikation dels i NO, dels i SV. Odling över kärrpartierna i N och S.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—2. — Bottenodling på 2 (delvis). (*Boob.*)

N:r 124. Fredsbergsmossen.

Socken: Fredsberg samt Färed och Bäck. **Areal** 1,250 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, mer eller mindre tallbevuxen, längst i SSO vid Ymsen övergående i en rismosse med tall och björk), centralt med en sänka, vari flera gölar med trädbevuxna stränder; här och där stora höljor, särskilt i södra delen. *B.* Kärrmark; ett större parti längst i NNO samt smalare partier löpande mot S på båda sidor om högmossen. — Torvmarken sträcker sig från Ymsens norra ände mot NNO.

Lutningsförhållanden. Naturligt avlopp från kärrmarken längst i NNO genom en bäck med fall mot NV. *A.* Mossplanet höjer sig upp till 5—8 m över bäcken. *B.* Kärrmarken höjer sig upp till c:a $1^1/_2$ m över samma bäck. — Ymsen ligger nära 3 m över norra avloppet och c:a 2 m övar Julamossens (53/109) avlopp. (Jämför denna torvmark.)

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, ofta övergående i gungflytorv och nedåt i starrmosstorv, någon gång skogsmosstorv, H 2—3 (—4—5); med mellan- och underlagrande vanligen föga mäktiga linser H 6—9; B (2—) 3 (—4—5); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . intill 6 m
2. Därunder: Kärrtorv, ofta lövkärrtorv och ställvis övergående i kärrdy, någon gång starrmosstorv, H (6—) 7—9; på flera ställen utbildad som starrtorv, H (2—3—) 4 (—5); B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1—2 (—3); V 0 (—1—2) . . . . . » 4 »
   (Saknas på enstaka ställen. Utkilar under Ymsen nära 2 km från stranden, delvis dock ersatt av föregående lager och på 4 m djup överlagrad av intill 2 m mäktig gyttja.)
3. Underst: Svämtorv eller sjödy, vanligen gyttja (lergyttja) » $2^1/_4$ »
   (Vanligen $^1/_2$ m; saknas någon gång.)

Totalmäktighet . . . . . 5—9 m.

B. Kärrmarken:

1. Överst: Kärrtorv, vanligen upptill myllartad, H (6—) 7 —8; B 2—3; F 0; R (0—1—) 2 (—3); V 0 . . . . intill $1^3/_4$ m (Vanligen blott $^1/_2$ m mäktig.)
2. Underst (saknas ofta, särskilt i NNO): Gyttja (lergyttja) c:a $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . $^1/_2$—$1^3/_4$ m.

Underlag. Lera; på enstaka ställen morän eller sand.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt (vanligen ströharvning) på östra sidan av högmossen. Odling över hela kärrmarken.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2. — Bottenodling i A: 2 inom en stor del av torvmarken.

(*Boob.*)

N:r 126.

Socken: Lyrestad samt Enåsa. **Areal** 55 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark.

Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

1. Överst: Kärrtorv, myllartad, B 2; F 0; R 0 (—1); V 0 . c:a $^1/_2$ m
2. Underst: Lergyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . $^1/_2$—$^3/_4$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Helt odlad.

(*Boob.*)

N:r 127. Hjortmossen.

Socken: Lyrestad samt Enåsa. **Areal** 85 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), omgiven av väl utbildad björkbevuxen rand och lagg. På mossplanet flerstädes gungflyartade partier.

Lutningsförhållanden. Avlopp till ån S om torvmarken; mossplanet ligger $3^1/_4$—$5^3/_4$ m över detsamma.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $3^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), delvis starrmosstorvartad, H (5—7—) 8—9; B 3; F (0—) 1—2; R (0—) 1 (—2); V 0 (—1—2) . . . . . » 1 » (Saknas ställvis; bottenlager på enstaka ställen.)
3. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv), H (8—) 9 (—10); B 3; F 0; R 0—1; V 0 (—1—2) . . . . . » $^3/_4$ » (Saknas ställvis; vanligen bottenlager.)
4. Underst: Lergyttja . . . . . c:a $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . 3—$4^1/_2$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt i SV. Odling över laggpartierna i SO.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: [2—3]. — Bottenodling på 4 och underlaget över hela torvmarken.

(*Boob.*)

N:r 135. Härslemossen.

Socken: Lyrestad. **Areal** 45 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (öppen ljung-tuvdunsmosse, mot kanterna med en rand av martallar), omgiven av ett smalt laggparti.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 1 m över laggen i S.

Byggnad.

1. Överst (saknas längst i S): Sphagnumtorv, H 2—4 (—5); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a $1^3/_4$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (7—8—) 9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1; V 0 (—1) . . intill $1^1/_2$ » (Ställvis bottenlager.)
3. Därunder (vanligen endast mot kanterna): Kärrtorv (lövkärrtorv), H 8 (—9); B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—1 . . . . . c:a $^1/_2$ »
4. Underst: Gyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . c:a 3—$3^1/_2$ m.

Underlag. Sand, morän och lera.

Nuvarande användning (1920). Strötorvtäkt i södra delen. Odling över ett mindre parti i norra kanten.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3.

(*Boob.*)

Stockholm 1922. P. A. Norstedt & Söner. 221696

Kartbladet n:r 54 Karlsborg.[1]

N:r 3.

Socken: Väring. Areal 65 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (tuvsävmosse, ställvis ljung-tuvdunsmosse); i norra delen en moränkulle.

Lutningsförhållanden. De centrala delarna höja sig upp till $2^1/_2$ m över omgivande fastmark.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); (särskilt mot kanterna med över- eller mellanlagrade mer eller mindre mäktiga lager H 6 (—7—8);) B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 3 m
2. Underst: Sphagnumtorv, H (8—) 9—10; B 3; F 1; R 0 (—1); V 0 . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 4 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). I SV en mindre strötorvtäkt; i sydvästra kanten ett mindre parti odlat.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1.

Boob

N:r 4. Källmossen.

Socken: Ransberg samt Väring och Götlunda. Areal 130 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), omgiven av en smal björkbevuxen lagg; i västra delen en mindre moränkulle.

Lutningsförhållanden. Avlopp mot N; mossplanet ligger 3—$3^3/_4$ m över fastmarken i N.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); (med tunna inlagringar H 6 (—7—8);) B 3 (—4); F 0—1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . inti $3^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, på enstaka ställen starrmosstorv eller gungflytorv), H (6—) 7—9 (—10); B 3; F 0—1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » $1^1/_2$ »
   (Vanligen c:a $^3/_4$ m mäktig och bottenlager.)
3. Därunder (på ett par ställen i södra delen): Lövkärrtorv.

[1] Fältundersökningarna å kartbladet Karlsborg äro utförda av G. Assarsson (*G. Ass.*), G. Booberg (*Boob.*), L. Bång (*L. B.*), S. Eriksson (*S. E-n.*), E. Granlund (*E. G.*), A. B. Grimse (*Gr.*), J. Jacobsson (*J. J.*), K. Lundblad (*K. L-d.*), Fr. Nilsson (*Fr. N.*) och N. Willén (*N. W.*). Signaturerna efter torvmarksbeskrivningarna angiva, av vilken eller vilka rekognoscörer fältundersökningen utförts.
Registret är utarbetat av H. Thomasson och N. Willén.

H 7—9 (—10); B 3; F 0 (—1); R (0—) 1; V (0—) 1 (—2) . . . . . c:a 1/2 m
4. Understt (inom ett mindre område i NV): Sjötorv, H 6—9; B 3; F 0 (—1); R (1—) 2—3; V 0 (—1—2) . . . . . » 1/2 »
Totalmäktighet . . . . . intill 4 1/2 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Odling på ett mindre parti i NV.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—3. — [Bottenodling på 2.]

Boob.

N:r 5. Furumossen.

Socken: Ransberg. **Areal** 110 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).

Lutningsförhållanden. Avlopp åt flera håll; mossplanets centrala delar höja sig upp till 3 m över omgivande fastmark.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—6); B 3; F (0—) 1 (—2—3); R 1 (—2); V 0 . . . . . intill 3 m
2. Därunder (vanligen bottenlager): Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 8—9 (—10); B 3; F (0—) 1; R 0—1; V 0 (—1) . . . . . » 3/4 »
3. Understt (i södra delens kantpartier): Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1 . . . . . c:a 1/4 »

Totalmäktighet . . . . . intill 3 1/4 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1921). Mindre strötorvtäkt i SV.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — [Bränntorv: undre 1—3.] — [Bottenodling på 2.]

Boob.

N:r 6. Hulamossen.

Socken: Ransberg. **Areal** 120 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med martallar och mot S rik på höljor, delvis öppna); den mot S utlöpande smala fliken utgöres av en starrmosse.

Lutningsförhållanden. Avlopp mot N; mossplanet höjer sig mot S upp till 3 1/2—4 1/2 m över fastmarken i N.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3; F 0—1 (—2); R 1 (—2); V 0 . . . . . intill 3 m
2. Därunder (vanligen bottenlager): Sphagnumtorv (delvis starrmosstorv eller gungflytorv), H (6—) 7—8 (—9); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1 »
3. Därunder (på enstaka ställen i norra delen): Kärrdy . . tunt lager
4. Understt (på ett enstaka ställe i norra delen): Gyttja . . » »

Totalmäktighet . . . . . intill 4 1/2 m.

B. Starrmossen i södra fliken:

Kärrdy . . . . . intill 1 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkter i NO och SV.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — [Bränntorv: A: 2—3.] — Odling: B; [bottenodling på A: 2].

Boob.

N:r 7.

Socken: Ransberg samt Ekeskog. **Areal** 90 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar till större delen försumpad blandskog; endast ett mindre parti NO om Norrhönsa utgöres av högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).
Lutningsförhållanden. Huvudlutning åt S och dränering till Tidan.
Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 1; R 1; V 0 . . c:a $^1/_2$ m
2. Underst: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 1—2; R 1; V 0 . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $^3/_4$ m.

B. Den försumpade blandskogen:

Torvlagret tunt, vanligen myllartat, ställvis utbildat som lövkärrtorv, och någon gång täckt av ett mycket tunt lager Sphagnumtorv . . . . . intill $^1/_2$ m.

Underlag. Sand.
Nuvarande användning (1921). Mindre strötorvtäkt i högmossen NO om Norrhönsa; odling i västra kanten N om Norrhönsa.
Möjligt tillgodogörande. Odling (skogsbörd).

Boob.

N:r 9. Byxmossen.

Socken: Ransberg. **Areal** 140 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med martallar).
Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $4^1/_4$ m över avloppet i Ö; lutning åt alla sidor från centrum.
Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F 0—1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 3 m
(Vanligen $1^1/_2$—2 m mäktig.)
2. Underst: Sphagnumtorv, H (7—) 8 (—9); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0 (—1); V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
(Vanligen tunt lager.)

Totalmäktighet . . . . . intill 3 m.

Underlag. Sand.
Nuvarande användning (1921). Torvströfabrik på fastmarken Ö om mossen.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bottenodling på 2.

Boob.

N:r 11.

Socken: Ransberg. **Areal** 50 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med spridda martallar); väl markerad rand och i västra kanten randskog av tall.
Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a $3^1/_2$ m över Örlen.
Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); (särskilt i södra delen

ojämn med inlagringar H (6—) 7—8;) B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1;V 0 . . . . . c:a 3 m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, nedåt starrmosstorv), H 8—9; B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0—1 . . . intill $2^1/_4$ »
(Bottenlager och mäktigast i södra delen.)
3. Underst (endast i norra delen): Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 1 . . . . . c:a $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . intill $5^1/_2$ m.

Underlag. Lera och sand.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i östra kanten, SV om Mossebo.
Mojligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—3. — [Bottenodling på 2.]

N. W.

N:r 17.

Socken: Ransberg. **Areal** 330 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarken utgöres till större delen av *A.* Kärrmark. Inom denna två högmossepartier, *B.* Ljung-tuvdunsmosse, i centrala delen, och *C.* Ljungmosse med martallar, strax SV om Ulfsjön. — Torvmarken sträcker sig mellan Ulfsjön och Örlen.
Lutningsförhållanden. *A.* De nordöstra delarna av kärrmarken höja sig upp till $5^3/_4$ m över Örlen; de intill Örlen belägna partierna ligga $^1/_2$—$1^1/_4$ m över Örlen. *B.* Mossytan höjer sig upp till $3^1/_2$ m över Örlen. *C.* Mossytans högsta partier ligga c:a 8 m över Örlen och c:a $2^1/_2$ m över Ulfsjön.
Byggnad.

A. Kärrmarken:

1. Överst: Kärrtorv (starrtorv och lövkärrtorv), H (4—) 5 (—6) (starrtorv) eller H (7—) 8 (—9) (lövkärrtorv); B (2—) 3; F 0; R (0—1—) 2—3; V 0—1 (—2—3) . . . . . intill 4 m
(Enda lager i södra delen samt västligaste fliken och på det senare stället blott intill $1^1/_4$ m mäktig.)
2. Därunder (endast närmast Örlen): Starr-vasstorv, H 4—5; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ »
3. Underst (endast mot Örlen och Ulfsjön): Gyttja . . . . intill $1^1/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . intill 5 m.

B. Ljung-tuvdunsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4 (—5); B 2—3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 8; B (2—) 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . » $1^1/_4$ »
3. Därunder: Starrtorv, H 4 (—6—7); B 3; F 0; R (2—) 3; V 0 . . . . . » $1^1/_2$ »
4. Underst: Starr-vasstorv (med brunmossor och ag), H 3—6; B 3; F 0; R 0—3; V 0 . . . . . » 1 »
Totalmäktighet . . . . . c:a $4^1/_4$ m.

C. Ljungmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (3—) 4; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ m

2. Därunder: Kärrtorv, H 6 (—7); B 3; F 0; R 1—2; V 1 (—2) . . . . . c:a 1 m
3. Därunder: Starrtorv, H 3; B 3; F 0; R 3; V 0 . . . . » $^1/_2$ »
4. Underst: Gyttja . . . . . » $1^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $4^3/_4$ m.

Underlag. Lera och morän.

Nuvarande användning (1921). Inom centralpartiets högmosse torvströfabrik och bränntorvfabrik; å högmossen vid Ulfsjön strötorvtäkt; odling å kärrmarken, dels över partiet SO om järnvägen (Skövde—Karlsborg), dels i nordvästra kanten samt S om Ulfsjön.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1; C: 1. — Bränntorv: A: 1—2; B: 2—3 [—4]; C: 2. — [Odling: A;] bottenodling i B: 3 eller 4; på C: 3.

E. G.

N:r 20.

Socken: Ransberg. **Areal** 40 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken utgöres till större delen av *A*. Skogsmosse med tall, gran och björk, omkring en mindre sjö. N om denna finnes dock ett mera öppet parti, *B*. Ljungmosse med tall. *C*. Kantpartierna utgöras av lövkärr, ställvis med tall och gran.

Lutningsförhållanden. Avlopp (fördjupat) till Örlen; torvmarksytan ligger c:a $1^1/_4$—$1^1/_2$ m över sjön inom torvmarken.

Byggnad.

A. Skogsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—7—) 8—9; (med oregelbundet inlagrade, tunna linser H (3—) 4 (—5);) B (2—) 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . intill 2 m
2. Därunder (bottenlager närmast kanterna): Kärrtorv (starrtorv, lövkärrtorv), H 8—9; B 3; F 0; R (0—) 1; V 0—1 (—2) . . . . . » 3 »
3. Underst: Gyttja (på ett ställe överlagrad av en tunn lins låghumifierad starrtorv och vasstorv) . . . . . » $1^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . $2^1/_2$—$5^1/_2$ m.

B I. Ljungmossens centralparti:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—4 (—6); B 3 (—4); F (0—) 1; R 1 (—2—3); V 0 . . . . . intill $6^1/_2$ m
2. Underst: Sjödy och gyttja . . . . . c:a 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill $7^1/_2$ m.

B II. Ljungmossens kantpartier:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3; B 3; F (1—) 2; R 1; V 0 . . . . . c:a $2^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 8—9; B 3; F 1—2; R 1; V 0 . . . . . » 2 »
3. Därunder: Starrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V (0—1—) 2 » 2 »
4. Underst: Sjödy och gyttjor . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a $7^1/_2$ m.

C. Kantpartierna:

Kärrtorv (starrtorv, lövkärrtorv), H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 (—2) . . . . . intill $1^1/_2$ m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). En mindre strötorvtäkt å ljungmossen. Odling å det sydvästra kantpartiet samt å ett mindre område utefter östra kanten.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B I: 1; B II: övre 1. — Bränntorv: A: 1—2; B II: undre 1—3. — Odling: C.

N. W.

N:r 21.

Socken: Ransberg. **Areal** 50 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken är uppdelad i tre huvuddelar: *A.* Den södra, ljung-tuvdunsmosse med tallar. *B.* Den mellersta, ljung-tuvdunsmosse med martallar, centralt med en moränö och N om denna en mindre göl; N om gölen lövkärr. *C.* Den nordöstra huvuddelen, omkring en göl. Moränblock i förbindelselederna och här och var i C.

Lutningsförhållanden. Den mellersta huvuddelen höjer sig upp till $2^1/_2$ m över gölen inom densamma. Den södra delen ligger c:a $1^1/_2$ m över gölen.

Byggnad.

A I. Södra huvuddelen, centralpartiet:

1.	Överst: Starrmosstorv, H 6—7; B 3—4; F 0; R 1; V 0	c:a	$^1/_2$ m
2.	Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv), H (7—8—) 9; B 3 (—4); F 0; R 0—1; V 0—1	»	3 »
3.	Därunder: Starrmosstorv, H 6; B 3—4; F 0; R 1—2; V 0	»	$^1/_2$ »
4.	Underst: Gyttja	»	$1^1/_2$ »
	Totalmäktighet	c:a	$5^1/_2$ m.

A II. Södra huvuddelen, kantpartierna:

Kärrtorv (starrtorv, lövkärrtorv), H (6—7—) 8—9; B 2—3; F 0; R 0—1 (—2); V 0—2 . . . intill 2 m.

B I. Mellersta huvuddelen, ljung-tuvdunsmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1; V 0	intill	2 m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7—8; B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1; V 0	»	2 »
3.	Därunder (endast centralt): Sphagnumtorv, H 4—5; B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0	c:a	$1^1/_4$ »
4.	Därunder (bottenlager i södra delen): Kärrtorv (starr-vasstorv), H 8; B 3; F 0; R 1—2; V 0 (—1)	»	$^3/_4$ »
5.	Underst (endast i norra delen): Gyttja	»	1 »
	Totalmäktighet		$4^1/_4$—$6^1/_2$ m.

B II. Mellersta huvuddelen, lövkärret N om gölen:

1.	Överst: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B (2—) 3; F 0; R 0; V 1 (—2)	c:a	2 m
2.	Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 0	»	$^3/_4$ »
3.	Underst: Gyttja	»	$^1/_2$ »
	Totalmäktighet	c:a	$3^1/_4$ m.

C. Nordöstra huvuddelen:

Torvlagret tunt.

Underlag. Sand och morän.

Nuvarande användning (1921). Odling dels i de smala partierna, dels å den nordöstra huvuddelen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B I: övre 1. — Bränntorv: A I: 1—3; A II; B I: undre 1—4; B II: 1—2. — Odling: [A II; B II;] C.

N. W.

N:r 23. Koje mosse.

Socken: Mölltorp samt Ransberg. **Areal** 11 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, småtuvig, med martallar), i södra delen; övergår genom ett lövkärr i *B.* Tallmosse med ris, i norra delen.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt V; högmossen höjer sig upp till 1 m och tallmossen upp till c:a 1/2 m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3; F 0 (—1); R 1; V 0	c:a	2 1/2 m
2.	Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 1	»	1 »
3.	Därunder: Starr-vasstorv, H 6—7; B 3; F 0; R (1—) 2; V 0	»	1 »
4.	Underst: Gyttja	»	1/4 »
	Totalmäktighet	c:a	4 3/4 m.

B. Tallmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H (5—6—) 7—8; (1 1/2 m under ytan 1/2 m H 3—4;) B 3 (—4); F 0—1; R 1; V 0	c:a	3 m
2.	Därunder: Starrmosstorv, H 6; B 3; F 0; R 1—2; V 0	»	1/2 »
3.	Underst: Gyttja och sjödy (askhalt 30—50 %)	»	1 1/2 »
	Totalmäktighet	c:a	5 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i sydvästra delen av högmossen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—3; B: 1—2.

N. W.

N:r 28.

Socken: Mölltorp. **Areal** 25 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).

Lutningsförhållanden. Avlopp åt Ö; mossplanet höjer sig upp till 2 1/2 m över laggen och avloppet.

Byggnad.

1.	Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—5; (tunna linser H 7—8, dels ytligt, dels mitt i lagret;) B 3; F 0 (—1); R 0—1 (—2); V 0	c:a	3 m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H 9; B 3; F 1; R 0; V 0	»	1 »
3.	Underst: Lövkärrtorv, H 9—10; B 3; F 0; R 0; V 0	»	1/2 »
	Totalmäktighet	c:a	4 1/2 m.

Underlag. Sand.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — [Bränntorv: undre 1—3.]

E. G.

N:r 32.

Socken: Mölltorp samt Ransberg. **Areal** 55 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), omkring ett par mindre gölar, med brant rand mot dessa och omgivande

fastmark; genom ett smalt kärrparti i förbindelse med *B*. Skogsmosse (ljungmosse med tall), i NV övergående i lövkärr.

Lutningsförhållanden. *A*. Den västra delen höjer sig upp till $4^1/_4$ m över gölarna, den norra upp till $2^1/_4$ m. *B*. Avlopp åt SV; mossytan höjer sig upp till 1 m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—5; (intill $^1/_2$ m mäktiga linser av H (6—) 7 (—8) på olika nivåer;) B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $4^1/_2$ m
   (Mäktigast i västra delen; i N endast 3 m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv (nedåt övergående i starrmosstorv), H (5—6—) 7—8 (—9); B (2—) 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0 (—1) . . . . . » $3^1/_2$ »
   (Mäktigast i norra delen och i S; i NV blott $^1/_2$ m.)
3. Därunder (bottenlager i västra delen): Kärrtorv eller kärrdy, H 8; B 3; F 0; R 0; V 1 . . . . . tunt lager
4. Underst (endast i norra delen): Sjödy och gyttja . . . c:a $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . $5^1/_4$—$7^1/_4$ m.

B. Skogsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 9; B 3; F 0—1; R 1; V 0 . . c:a 1 m
2. Underst: Starrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0 . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt å västra delen av A; odling, dels å det smala kärrpartiet mellan mosspartierna, dels i södra delen av B.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: [A: undre 1—2;] B: 1—2.

N. W.

N:r 41. Kråks mosse (Stormossen).

Socken: Mölltorp samt Bredvik. **Areal** 640 har.

Ytbeskaffenhet. *A*. Norra högmossen (ljung-tuvdunsmosse med martallar). *B*. Centrala högmossen (stortuvig ljung-tuvdunsmosse med martallar), skild från A genom ett björk-Myricakärr, och genomskuren av en bäck, omgiven av starrängar. *C*. Kärrmarker, omgivande högmossarna i V och N med största utbredning NV om B. *D*. Skogsmosse (tall-skvattrammosse), i S. — A, B och D begränsas i Ö av Vättern.

Lutningsförhållanden. *A*. Norra högmossen höjer sig c:a 2 m över Vättern. *B*. Den centrala högmossen höjer sig N om bäcken c:a $3^1/_2$ m och S om bäcken c:a $4^1/_2$ m över Vättern. *C*. Kärrmarkerna i V äro nästan plana och belägna c:a 2 m över Vättern. *D*. Skogsmossen i S är plan och ligger c:a $^1/_2$ m över Vättern.

Byggnad.

A. Norra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3 (—4); F (0—) 1; R 1; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Därunder (bottenlager åt V): Skogsmosstorv, H (8—) 9 (—10); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V (0—) 1 . . . . » 1 »

3. Därunder (bottenlager inom de centrala delarna): Starrtorv, H 8; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . . . c:a 1/2 m
4. Underst (endast mot Vättern): Gyttja . . . . . intill 1/4 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3 m.

B. Centrala högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3; (mot Vättern ojämn, med inlagringar H 7—8;) B 3; F 0—1 (—2); R 0—1; V 0 intill 5 1/2 m
2. Därunder (endast i de södra delarna): Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 1—2 . . . . . c:a 1/2 »
3. Därunder: Starrtorv (och starr-vasstorv), H (4—) 6 (—8); B 3 (—4); F 0; R 2—3; V 0 (—1) . . . . . » 1 1/2 »
4. Underst: Gyttja (ofta med bottenlager av svämtorv) . . intill 1 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . 5 1/2—8 1/2 m.

C. Kärrmarkerna i V:

1. Överst: Kärrtorv (starrtorv, lövkärrtorv), H 6 (—7) (starrtorven) och H 8 (lövkärrtorven); B 3; F 0; R (0—) 2; V 0—1 (—2) . . . . . intill 3 1/2 m
(Mot fastmarkskanten är detta lager endast c:a 1/2 m och bottenlager.)
2. Därunder (endast inom delarna mot högmossarna): Starr-vasstorv, H 6; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . . . c:a 1/4 »
3. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 4 1/2 m.

D. Skogsmossen i S:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8—9; B 2; F 1; R 0—1; V 1 c:a 1/2 m
2. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 0—1 . . » 1/4 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3/4 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1921). Norra högmossen upptages av Karlsborgs gnisttelegrafstation. Strötorvtäkter flerstädes i högmossarnas kantpartier; bränntorvtäkt NO om Frökärr; stora delar av D upptagas av nedlagda bränntorvtäkter; odling över största delen av C samt kanterna av A, B och D (mot fastmarken).

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1. — Bränntorv: A: 2—3; [C: 1]. — Odling: C; D.

E. G.

N:r 42.

Socken: Karlsborg. **Areal** 17 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), mot V och SV övergående i lövkärr, ställvis med block uppstickande.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 1/4 m över lövkärret i V.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4); B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a 2 m
2. Underst: Starrmosstorv, H 5; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . » 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2 1/2 m.

Underlag. Sand.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1.

E. G.

N:r 46. Skarsmossen.

Socken: Bällefors samt Götlunda. **Areal** 60 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med tuvdun och martallar, centralt med höljor), omgiven av en 10—30 m bred lagg, som i N och S utvidgar sig till bredare kärrpartier.
Lutningsförhållanden. Huvudlutning mot N; mossplanet höjer sig upp till $2^1/_4$ m över fastmarkskanten i N.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—6); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a 3 m
2. Därunder: Sphagnumtorv (mot S starrmosstorv), H (6—8—) 9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 (—1) intill 1 »
   (I N mäktigast centralt.)
3. Underst: Kärrdy . . . . . » $^3/_4$ »
   (Vanligen tunt lager.)

Totalmäktighet . . . . . 3—$4^1/_4$ m.

B. Kärrpartierna:

Kärrtorv (starrtorv, kärrdy), H 5—6 (starrtorven) och H 8—9 (kärrdyn); B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . intill $1^1/_2$ m.

Underlag. Lera, sand och morän.
Nuvarande användning (1921). En mindre strötorvtäkt i N; odling utefter nordvästra kanten.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — [Bränntorv: A: 2—3; B.] — Odling: B.

Boob.

N:r 48. Degermossen.

Socken: Bällefors samt Götlunda och Ransberg. **Areal** 880 har.
Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex, omfattande tre huvuddelar, förenade genom kärrmarker och smala skogsmossepartier. *A.* Högmossen NO om Harfjället (ljung-tuvdun-tuvsävmosse, ställvis med martallar, höljerik, med väl utvecklad randskog samt breda laggar); genom kärrmark åt SO sammanhängande med *B.* Den nordöstra högmossen (ljungmosse med martallar och i N med brett laggparti); i SV genom en björkmosse med här och var uppstickande moränblock sammanhängande med *C.* Den sydvästra högmossen, Degermossen (ljung-tuvdunsmosse, rik på öppna dyhöljor, här och var med martallar); sammanhänger genom en tallbevuxen ljungmosse i NNO med A. — Centralt i torvmarken ligger en stor morän, och i västra och norra delarna flera smärre sådana. Ö om den stora centrala moränön övergår mossen i *D.* Starrmosse (ställvis med björk och tall) och i V i *E.* Ett större kärrparti; smalare sådana förekomma här och var som laggpartier runt C. — Genom ett par smala kärrpartier sammanhänger torvmarkskomplexet i Ö med torvmark 54/49.
Lutningsförhållanden. *A.* Lutning med avlopp mot N; mossplanet ligger c:a $1^1/_2$ m över laggen i Ö. *B.* Mossplanet ligger c:a $1^1/_2$ m över laggen i N; avlopp mot SO till Tidan. *C.* Huvudlutning mot V; mossplanet ligger 5—$6^1/_2$ m över fastmarkskanten därstädes. *D.* Starrmossen ligger c:a $^1/_4$—$^1/_2$ m över fastmarkskanten i Ö och i nivå med Degermossens västra delar. *E.* Nästan plan; c:a 1 m över fastmarkskanten.

Byggnad.

A. Högmossen NO om Harfjället:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3—) 4 (—5); B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 2 m
(Mäktigast i norra delen, saknas centralt i S.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (7—8—) 9; B 3 (—4); F (0—) 1; R 0—1; V 0 . . . . . » 2 »
(Mäktigast centralt i S och där ytlager; bottenlager mot C.)
3. Därunder: Starrtorv, H (6—) 8—9; B 3; F 0; R (1—) 2 (—3); V 0—1 . . . . . c:a $^1/_2$ »
4. Underst: Gyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_4$ m.

B. Den nordöstra högmossen:

1. Överst (endast centralt): Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $3^1/_2$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 8—9; B 3; F 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . c:a 1 »
(Enda lager i N; bottenlager centralt.)
3. Underst (endast i S): Kärrdy . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . intill 4 m.

C. Den sydvästra högmossen, Degermossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); (i västra och norra delarna vanligen med en c:a $^3/_4$ m mäktig lins H 6—7 (—8—9) mitt i lagret;) B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2—3); V 0 . . . . . intill 4 m
(Vanligen c:a 3 m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv (flerstädes nedåt övergående i starrmosstorv), H (6—) 7—9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 3 »
(Vanligen omkring $1^1/_2$ m mäktig; bottenlager på flera ställen.)
3. Därunder (saknas flerstädes): Starrtorv (ställvis övergående i kärrdy), H (6—7—) 8—9; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1—2 (—3); V 0 (—1) . . . . . » $1^1/_2$ »
4. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja och sjödy . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 7 m.

D. Starrmossen i Ö:

1. Överst: Starrmosstorv, H 3—5 (—6—8); B 3 (—4); F (0—) 1; R 1—2; V 0 . . . . . intill 2 m
2. Därunder: Starrtorv (mot kanterna övergående i kärrdy), H 5—6; B 3 (—4); F 0; R 1—3; V 0 (—1—2) . . . . » 2 »
(Mäktigast centralt; mot kanterna blott $^1/_2$ m och där bottenlager.)
3. Underst (endast centralt): Sjödy . . . . . c:a $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

E. Kärrmarkerna:

1. Överst: Starrtorv (mot grundare ställen övergående i kärrdy), H (7—) 8—9; B 3; F 0; R (1—) 2—3; V 0 (—1) intill $2^1/_2$ m
(Vanligen endast $^1/_2$—$^3/_4$ m mäktig.)

2. Underst (endast på ett ställe): Sjödy . . . . . c:a ½ m
Totalmäktighet . . . . . intill 3 m.

Underlag. Lera, sand och morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i B och sydöstra kanten av E; odling å D samt i laggpartierna här och var runt C.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1; B: 1; C: 1. — Bränntorv: A: undre 1—2; [B: 2; C: 2—3;] D: 1—2. — Odling: E.

Boob.

N:r 49. Gäddenäsmossen.

Socken: Bällefors. **Areal** 180 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande mossar av skilda typer, förbundna genom kärrmark (lövkärr och blandskogskärr). Torvmarken sammanhänger i SV genom två smala kärrmarkspartier med torvmarken 54/48 och i NV genom grund kärrmark med 54/50. Morän och sand flerstädes uppstickande inom de norra delarna. *A.* Rismosse med tall, längst i S. *B.* Ljungmosse med tall och björk, V och S om Gäddenäs. *C.* Ljung-tuvdunsmosse med tall, i torvmarkens bredaste, centrala parti. *D.* Ljungmosse, längst i NO. *E.* Kärrmarkerna.

Lutningsförhållanden. Huvudlutning åt Ö med avlopp åt Tidan; södra delen ligger ½—1 m under 54/48 B och norra delen ligger c:a 1¼ m lägre än 54/50.

Byggnad.

A. Rismossen längst i S:

Sphagnumtorv, H 9; B 3; F 1; R 0 (—1); V 1 . . . . c:a 1½ m.

B. Ljungmossen V och S om Gäddenäs:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 7—8 (—9); B 3; F 1; R 1; V 0 (—1) . . . . . intill ¾ m
2. Underst: Starrtorv (i norra delen övergående i kärrdy), H 8—9; B 3; F 0; R 1—2; V 0—1 (—2) . . . . . » 1¾ »

Totalmäktighet . . . . . 2—2¼ m.

C. Ljung-tuvdunsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3; F 1 (—2); R 1; V 0 . . . . . intill 2 m
(I nordöstra delen endast ½ m mäktig.)
2. Underst: Sphagnumtorv, H (7—) 8—9 (—10); B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1½ »
(Mäktigast i nordöstra delen.)

Totalmäktighet . . . . . 1¾—3¼ m.

D. Ljungmossen i NO:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4—5; B 3; F 1; R 1; V 0 . . c:a ½ m
2. Underst: Sphagnumtorv, H 8—10; B 3; F 0—1; R 0 (—1); V 0 . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 1½ m.

E. Kärrmarkerna:

Starrtorv (delvis övergående i kärrdy), H (7—) 8—9 (—10); B 3; F 0; R 1—2 (—3); V 0 (—1—2) . . . . intill 2½ m.
Torvlagret inom en del kärrmarkspartier ställvis mycket tunt, med sand eller morän i dagen.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i C; odling över smärre partier i N och S.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: C: övre 1. — Bränntorv: A; B: 1—2; C: undre 1—2; [D: 1—2; E]. — Odling: E.

Boob.

N:r 50. Stormossen.

Socken: Bällefors. **Areal** 360 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar, höljerik), här och var med brant rand och randskog. I västra delen en rad moränkullar uppstickande. Mot moränöarna och fastmarkskanterna utvecklade laggpartier, bredast längst i V.
Lutningsförhållanden. Mossplanet V om moränstråket ligger c:a $2^1/_2$ m över nordvästra avloppet. Mossplanet Ö om moränstråket höjer sig mot S upp till $5^3/_4$ m över norra avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2—3); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $3^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv (ofta övergående i starrmosstorv), H (5—) 6—7 (—8); B 3; F 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 2 »
   (Vanligen blott c:a $^1/_2$ m mäktig.)
3. Underst: Starrtorv (nedåt vanligen övergående i kärrdy), H (7—) 8—9 (—10); B 3; F 0; R (1—) 2 (—3); V 0—1 (—2) . . . . . » $2^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 6 m.

B. Laggpartierna:

Starrtorv (och kärrdy), H 8—9; B (2—) 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—1 (—2—3) . . . . . intill 2 m.
(Mäktighet starkt växlande.)

Underlag. Lera och sand.
Nuvarande användning. Strötorvtäkt i östra och västra kanterna; odling över laggpartiet i V.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — [Bränntorv: A: 2—3.] — Odling: B; [bottenodling över större delen av mossen på A: 3].

Boob.

N:r 55.

Socken: Ekeskog. **Areal** 25 har.
Ytbeskaffenhet. Ljungmosse med martallar, mot N övergående i ett brett kärrparti.

Byggnad.

A. Ljungmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3; B 3; F 0—1; R 1; V 0 c:a 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—8—) 9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . » $1^1/_2$ »
3. Därunder (bottenlager i norra delen): Kärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . . . » $^1/_4$ »
4. Underst (endast i södra delen): Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $2^3/_4$ m.

B. Kärrmarken:

1. Överst: Starrtorv, H 9; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . c:a ½ m
2. Underst: Kärrdy . . . . . » ½ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 1 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1921). I S nedlagd bränntorvtillverkning.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2; [B: 1—2]. — Odling: B.

Boob.

N:r 57.

Socken: Beateberg. **Areal** 230 har.

Ytbeskaffenhet. N om landsvägen till Beateberg, skogsmosse med tall och björk. S om landsvägen, kärrmark. Torvmarken begränsas i N av sjön Viken.

Lutningsförhållanden. Torvmarkens yta ligger c:a ½—¾ m över Viken.

Byggnad.

A. Centrala partiet mot Viken:

1. Överst: Skogsmosstorv (upptill myllartad), H 9; B (2—) 3; F 0—1; R 0—1; V 0—1 . . . . . c:a 1 m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 6; B 3; F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 . . . . . » 1 »
3. Underst: Gyttja . . . . . » ¾ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2¾ m.

B. Nordöstra och nordvästra delarna N om landsvägen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3—) 4; B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0 . . . . . c:a 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 8—9; B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0—1 . . . . . » 1 »
3. Därunder: Lövkärrtorv (och starrtorv), H (7—) 8—9; B 3; F 0; R (0—) 1; V (0—) 1 (—2) . . . . . intill 1 »
4. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill 4 m.

C. Kärrmarken:

Kärrtorvmylla och kärrdy . . . . . intill ¾ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1921). Smärre bränntorvtäkter i skogsmossen; odling över hela området S om landsvägen och en del av mittpartiet N om landsvägen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1. — Bränntorv: A: 1—2; B: 2—3. — Odling: [A: (skogsbörd);] C.

E. G.

N:r 58. Stormossen (Ryholms mosse).

Socken: Beateberg samt Ekeskog och Ransberg. **Areal** 750 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, ställvis med tuvsäv), centralt helt öppen med enstaka öppna dyhöljor, stortuvig, omgiven av en väl utvecklad randskog av tall i norra delen med insprängd björk; randen är vanligen skarpt markerad och höjer sig hastigt från en mestadels smal, men i N vid Årlupet ganska bred lagg. Centralt några mindre gölar; smärre moränöar uppstickande på enstaka ställen.

Lutningsförhållanden. Naturligt avlopp med ringa fall från norra spetsen vid Årlupet. VSV om Spetsbolet går ett grävt avlopp rakt åt Ö ned till bäcken mellan Örlen och Viken, och i samband med detta är mossen genomdragen av ett system djupa kanaler. Hela torvtäcket över avloppet vid Årlupet (1 m lägre än det grävda).

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); (på enstaka ställen med tunna linser H (6—) 7 på olika nivåer, vanligen dock mitt i lagret;) B 3 (—4); F 0 (—1—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $3^3/_4$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv (eller gungflytorv), H (6—) 7 (—8—9); B 3 (—4); F 0—1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 » $1^1/_2$ »
   (Vanligen blott $^1/_2$—$^3/_4$ m mäktig; ställvis bottenlager.)
3. Därunder: Starrmosstorv, H (5—) 6—8; B 3 (—4); F 0 (—1); R 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 2 »
   (Vanligen blott $^1/_2$—1 m mäktig; oftast bottenlager.)
4. Underst (endast mot kantpartierna): Kärrtorv (starrtorv och lövkärrtorv), H (7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1 (—2) . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . $3^1/_2$—$5^1/_2$ m.

B. Kärrpartiet vid Årlupet:

Kärrtorv (starrtorv), H 4—7; B (2—) 3; F 0; R 1 (—2—3); V 0 . . . . . intill $1^1/_2$ m.

Underlag. Lera (på enstaka ställen sand eller morän).

Nuvarande användning (1921). (Torvströfabrik vid Årlupet; nedlagd.) Odling å laggpartiet vid Årlupet.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—4. — Odling: B; bottenodling på underlaget över hela mossen.

N. W.

N:r 62.

Socken: Beateberg samt Ransberg. **Areal** 50 har.

Ytbeskaffenhet. *A I.* Västra huvuddelen, norra partiet, skogsmosse med granskog i norra delen. *A II.* Västra huvuddelen, södra partiet, ljungtuvdunsmosse; i södra spetsen lövkärr. *B I.* Östra huvuddelen, norra partiet, skogsmosse med tall och gran. *B II.* Östra huvuddelen, centralpartiet, planerat, lövskogsbevuxet område; längst i S en mindre tallmosse. Mosspartierna förbundna med varandra genom *C.* Kärrmark (löv- eller starrkärr).

Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt NO till Lilla Skogssjön; gott fall dit från hela torvmarken. *A II.* Mossytan höjer sig upp till 2 m över avloppet.

Byggnad.

A I. Västra huvuddelen, norra partiet:

Kärrdy, upptill myllartad . . . . . intill $1^1/_2$ m.

A II. Västra huvuddelen, södra partiet:

a. Norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 0; R 1; V 0. c:a $^1/_2$ m

2. Därunder: Starrmosstorv, H 5—7; B 3 (—4); F 0; R 1 —2; V 0 . . . . . c:a 1 m
3. Understt: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 8 (—9); B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . . . » 2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a $3^1/_2$ m.

b. Södra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3—4; F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a $2^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7—8; B 3; F (0—) 1; R 0 —1; V 0 . . . . . » 1 »
3. Understt: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 1 . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $4^1/_4$ m.

B I. Östra huvuddelen, norra partiet:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 1 . . . c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0—1 . » 2 »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 5; B 3; F 0; R 0—1; V 0 . » $1^1/_2$ »
4. Understt: Sjödy och gyttja . . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $4^3/_4$ m.

B II. Östra huvuddelen, centralpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv (upptill myllartad), H 7; B 3; F 0; R 1; V 0 . . . . . c:a 1 m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 0 . . » $^1/_2$ »
3. Understt: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 1 . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2 m.

C. Kärrmarken:

Lövkärrtorv och starrtorv, nedåt kärrdy, H 8; B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1 . . . . . intill 2 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odlingar i norra och södra delarna av västra huvuddelen samt i södra delen av östra huvuddelen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A II b: övre 1. — Bränntorv: A II a: 1—3; A II b: undre 1—3; B I: 1—3; B II: 1—3. — Odling: A I; C; bottenodling i A II a: 3.

N. W.

N:r 69.

Socken: Fägre. **Areal** 20 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).

Lutningsförhållanden. Avlopp åt Ö; mossplanet höjer sig upp till 2 m över detta.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a $2^3/_4$ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 8; B 3; F 0; R 0—1; V 1 . » $^1/_4$ »
3. Därunder: Kärrtorv, H 5; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . » $^1/_2$ »
4. Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 1 . . . » 1 »
5. Understt: Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $4^3/_4$ m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt över hela mossen.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — [Bränntorv: 2—4.]
L. B.

N:r 75.

Socken: Halna. **Areal** 65 har.
Ytbeskaffenhet. Mosskomplex (skogsmossar med gran, tall och björk), starkt söndersprängt av berg och morän.
Lutningsförhållanden. Avlopp till Viken; lutning åt S.
Byggnad.

A. Östra delen:

1.	Överst (flerstädes enda lager): Lövkärrtorv (upptill mylllartad), H 8—9 (—10); B (2—) 3; F 0; R 0—1; V 0—1	intill	2 m
2.	Underst (endast på enstaka ställen): Sjötorv och gyttja	c:a	1/2 »
	Totalmäktighet	intill	2 1/2 m.

B. Västra delen:

1.	Överst (ställvis enda lager): Sphagnumtorv, H (6—8—) 9; B (2—) 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0—1	intill	1 1/2 m
2.	Därunder: Starrtorv, H 6—8; B 3; F 0; R 2 (—3); V 0	c:a	1/4 »
3.	Underst: Gyttja	intill	1/2 »
	Totalmäktighet	intill	2 1/4 m.

Underlag. Lera och morän.
Nuvarande användning (1921). Mindre odling i S.
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1; B:1—2. — [Odling: A.]
Boob.

N:r 79.

Socken: Halna samt Björkäng. **Areal** 65 har.
Ytbeskaffenhet. Långsträckt torvmark, vars norra spets utgöres av en mindre högmosse (ljungmosse med martallar). Större delen av torvmarken med växlande ytbeskaffenhet, vanligen kärrmark (skogskärr med tall, gran och björk eller starrkärr), men även starrmossepartier.
Lutningsförhållanden. Avlopp genom en bäck till Viken; höjd över avloppet obetydlig.
Byggnad.

A. Högmossen i N:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 1; R 1; V 0	c:a	1 1/2 m
2.	Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (8—) 9; B 3; F 1; R 1; V 0 (—1)	»	1 1/2 »
3.	Därunder: Starrmosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0	»	1/2 »
4.	Underst: Kärrtorv, H 6; B 3; F 0; R 2; V 0	»	1 »
	Totalmäktighet	c:a	4 1/2 m.

B. Kärrmarken:

1.	Överst (saknas längst i S): Sphagnumtorv (ställvis övergående i starrmosstorv), H 7; B 3; F 1; R (0—) 1; V 0	c:a	1/2 m
2.	Därunder (vanligen bottenlager; i S enda lager): Kärrtorv (lövkärrtorv), H (6—7—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1—2); V 0 (—1—2)	intill	2 3/4 »
3.	Underst (endast centralt): Gyttja	»	1 »
	Totalmäktighet	intill	3 1/2 m.

Underlag. Lera och sand.
Nuvarande användning (1921). Odling å ett centralt parti.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—4; B: 1—2.

L. B.

N:r 82.

Socken: Halna samt Undenäs. **Areal** 40 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmark omkring norra delen av sjön Gårelgen. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), i sydvästra delen. *B.* Mindre rismosse, i norra delen. *C.* Starrmosse med tall och björk, över större delen. — Morän flerstädes uppstickande, särskilt närmast sjön.
Lutningsförhållanden. *A.* Högmossen höjer sig i västra delen upp till $3^3/_4$ m över Gårelgen.
Byggnad.

A. Högmossen:

1.	Överst (saknas närmast sjön): Sphagnumtorv, H (3—) 4; B 3; F 1; R 1; V 0	intill	$1^1/_2$ m
2.	Därunder (ytlager närmast sjön): Sphagnumtorv, H (6—) 7 (—8—9); B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 (—1)	»	$2^1/_2$ »
3.	Därunder (saknas centralt): Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1	»	$1^1/_2$ »
4.	Därunder: Kärrtorv (starrtorv, mot mitten övergående i starrmosstorv), H(4—) 5—6 (—7); B 3 (—4); F 0; R (0—) 1 (—2); V 0	»	$1^1/_2$ »
5.	Underst: Sjötorv och gyttja	c:a	$^1/_2$ »
	Totalmäktighet	c:a	$4^1/_4$ m.

B. Rismossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 5—8; B 3; F 1; R 1; V 0	c:a	$1^1/_2$ m
2.	Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 0	»	1 »
3.	Underst: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 0; R 0; V 0	»	$^3/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$3^1/_4$ m.

C. Starrmossepartierna:

1.	Överst: Starrmosstorv, H 6—8; B 3; F 0; R 1; V 0	intill	1 m
2.	Därunder (vanligen bottenlager): Kärrtorv (lövkärrtorv, nedåt övergående i kärrdy), H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1	»	$^3/_4$ »
3.	Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja	c:a	$^1/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	2 m.

Underlag. Lera och morän.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—4; B: 1—3; C: 1—2.

L. B.

N:r 86.

Socken: Halna samt Undenäs. **Areal** 250 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), över större delen av huvudpartiet och nordvästra delen av södra torvmarksviken. *B.* Skogsmosse (tallmosse), över randpartierna och torvmarksvikarna.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt SO till Viken. *A.* Mossplanet höjer sig i huvudpartiets centrum upp till $4^1/_2$ m över sjön Gårelgen.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F 1; R 1; V 0 . . . . . intill 4 m
(Mäktigast i västra högmosseviken; vanligen 1—1½ m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv (nedåt flerstädes starrmosstorvartad), H (5—) 6—7—8—9 (starkt och oregelbundet växlande); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . » 3 »
(Mäktighet mycket oregelbunden.)
3. Därunder: Lövkärrtorv, H (6—7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0 (—1); V (0—) 1 (—2) . . . . . » 2 »
4. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill 6 m.

B. Skogsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv (på enstaka punkter starrmossartad), H 4—7 (oregelbundet växlande); B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—)1; V 0 (—1) . . . . . intill 1½ m
2. Därunder: Lövkärrtorv, H (7—) 8—9; B 3; F 0 (—1); R 0 (—1—2); V (0—) 1 (—2) . . . . . » 4 »
(Mäktighet mycket växlande i olika delar; flerstädes bottenlager.)
3. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja . . . . . » ¾ »

Totalmäktighet . . . . . intill 6¼ m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt (obetydlig) i huvudpartiet; odling å ett par mindre torvmarksvikar i södra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2 [—3]; B: 1—2. — Bottenodling på A: 3.

L. B.

N:r 87.

Socken: Undenäs. **Areal** 70 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), över västra torvmarksdelen. *B.* Kärrmark, över östra delen.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt S; mossplanet höjer sig upp till 2 m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—5 (—7); B 3; F 1 (—2); R 1; V 0 . . . . . intill 2 m
(Mäktigast i södra delen; i norra delen endast ½ m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7—8; B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . » 2 »
(Mäktigast i norra delen; i södra endast ½ m mäktig.)
3. Underst: Kärrtorv (nedåt kärrdyartad), H 7; B 3—4; F 0; R 1; V 1 . . . . . » 1½ »

Totalmäktighet . . . . . intill 4 m.

B. Kärrmarken:

Kärrtorv (upptill myllartad, samt centralt starrmosstorvartad), H 6—7; B 3; F 0 (—1); R 1; V 0 (—1) . . . intill 1½ m.

Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1921). Odling över kärrmarken.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A:1. — Bränntorv: A:2—3.
L. B.

N:r 88. Sätramossen.

Socken: Undenäs. Areal 85 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); i södra delen skogsmosseartad.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt S; mossplanet höjer sig centralt upp till 3½ m över avloppet.
Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1; R (0—)1; V 0 . . . . . c:a 2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv (starrmosstorvartad), H (6—7—) 8 (—9); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . intill 2 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 0—1 . » ½ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3½ m.

Underlag. Lera och morän.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i stor skala.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2. — Bottenodling på 3.
L. B.

N:r 90.

Socken: Undenäs. Areal 25 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), över mellersta och södra torvmarksdelarna. *B.* Starrmosse (odlad), över norra delen.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt S. *A.* Mossplanet höjer sig upp till 2½ m över avloppet.
Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 1; R 1—2; V 0 » ½ »
3. Underst: Starrmosstorv, H (5—) 7; B 3; F (0—) 1; R 1 (—2); V 0 . . . . . » ¾ »

Totalmäktighet . . . . . intill 3¾ m.

B. Starrmossen:

Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0 (—1); R 1 (—2); V 0 . . c:a 1½ m.

Nnderlag. Lera och sand.
Uuvarande användning (1921). Odling över starrmossen.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3; [B.]
L. B.

N:r 91.

Socken: Undenäs. Areal 35 har.
Ytbeskaffenhet. Skogsmosse (tallmosse).
Lutningsförhållanden. Nästan plan.
Byggnad.

A. Norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4—5; B 3; F 1; R 1; V 0 c:a 1½ m

2. Därunder: Starrmosstorv, H 4—5; B 3; F 0 (—1); R 1 (—2); V (0—) 1 . . . . . c:a 1½ m
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8 (—9); B 3; F 0; R 0 (—1); V 1 (—2) . . . . . » 1½ »
4. Därunder: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 0—1 » ½ »
5. Underst: Kärrdy . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 6 m.

B. Södra delen:

1. Överst: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0; V 1 (—2) c:a 2 m
2. Underst: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 0; R 0; V 1 . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3 m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—5; B: 1.

L. B.

N:r 101.

Socken: Undenäs. **Areal** 60 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande en ljungmosse, en tallmosse och starrmosseartade partier, belägna intill Mörtsjön. Stora morän- och bergpartier uppsticka inom torvmarken.

Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger i nordöstra delen 3½ m, i huvudpartiets östra delar 1¾—3 m och i västra delarna 1½ m över Mörtsjön.

Byggnad.

A. Huvuddelen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 1½ m
(Mäktigast i området omedelbart SV om Mörtsjön.)
2. Därunder: Starrmosstorv, H (4—) 5 (—6); B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 . . . . . » 2½ »
(Mäktigast i området omedelbart SV om Mörtsjön.)
3. Därunder: Kärrtorv, H 6—7 (—8); B 3; F 0; R 1—2; V 0—1 . . . . . » 4 »
4. Underst: Starrmosstorv, H (4—) 5; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . » 1½ »

Totalmäktighet . . . . . intill mer än 7 m.

B. Nordöstra delen (S och NO om Fäbron):

1. Överst (endast i nordöstligaste delen): Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a ¾ m
2. Därunder (ytlager utom i nordöstligaste delen): Skogsmosstorv, H (6—) 7 (—8); B 3; F (0—) 1; R 1; V (0—) 1 (—2) . . . . . » ¾ »
3. Underst: Kärrtorv (i nordöstligaste delen starrmosstorvartad), H 6—8; B 3; F 0; R 1 (—2); V (0—) 1 (—2) intill 2 »

Totalmäktighet . . . . . intill 3 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odling å mindre område i torvmarkens nordöstra del.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; [B: 1]. — Bränntorv: A: 2—3; B: 1—3. — Bottenodling i A: 3 (dock ej i partiet SV om Mörtsjön).

G. Ass.

N:r 103.

Socken: Undenäs. Areal 25 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), utmed västra stranden av Karssjön. *B.* Starrmosse med Myrica, av mindre omfång, vid sydvästra spetsen av ovannämnda sjö. *C.* Skogsmosse (tallmosse), i södra torvmarksfliken.

Lutningsförhållanden. *A.* Mossplanet höjer sig upp till 1—1½ m över sjön. *B.* Starrmosseytan ligger c:a ½ m över sjön. *C.* Mossplanet ligger ligger c:a 1¼ m över sjön.

Byggnad.

A. Högmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0	intill 2 m
2.	Därunder: Starrmosstorv, H 3—4—5; B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0	» ½ »
3.	Underst: Sjödy och gyttja	» 2¼ »
	Totalmäktighet	intill 4¼ m.

B. Starrmossen:

1.	Överst: Starr-vasstorv, H 4—5; B 3; F 0; R 2—3; V 0	c:a 1½ m
2.	Underst: Gyttja	mer än 6 »
	Totalmäktighet	mer än 7½ m.

C. Skogsmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0	c:a 1½ m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H 4—5; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0	» 1½ »
3.	Därunder: Starrmosstorv, H 4; B 3; F 0; R 1—2; V 0	» ½ »
4.	Underst: Gyttja	» 1 »
	Totalmäktighet	c:a 4½ m.

Underlag. Morän och lera.

Nuvarande användning (1921). Odling (obetydlig) i södra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1—2. — Bränntorv: C: 1. — Odling: B (om effektiv dränering är möjlig).

G. Ass.

N:r 119.

Socken: Undenäs. Areal 25 har.

Ytbeskaffenhet. Södra delen utgöres av en tall-ljungmosse, som mot N intill Viken övergår i en starrmosse med Myrica.

Lutningsförhållanden. Norra delen höjer sig obetydligt över Viken, södra delen däremot upp till 1½ m.

Byggnad.

1.	Överst: Skogsmosstorv, H 7—9; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 (I norra delen blott ½ m mäktig.)	intill 2 m
2.	Därunder: Starrtorv (i norra delen upptill starrmosstorvartad), H 5 (—6—7); B 3 (—4); F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 (—1)	» 1½ »
3.	Underst: Gyttja	» 1½ »
	Totalmäktighet	3½—4½ m.

Underlag. Sand och lera (i norra delen).
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—2.

E. G.

N:r 121.

Socken: Undenäs samt Beateberg. **Areal** 55 har.
Ytbeskaffenhet. Kärrmarker, omkring en bäck till Viken.
Lutningsförhållanden. Plan; c:a 1/4 m över bäcken.
Byggnad.

1. Överst: Kärrtorv, upptill myllartad, ställvis med inlagringar av svämlera och lergyttja	c:a	1	m
2. Underst: Gyttja	»	1	»
Totalmäktighet	c:a	2	m.

Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1921). Odling å större delen (delvis nedlagda odlingar).
Möjligt tillgodogörande. Odling.

E. G.

N:r 122.

Socken: Undenäs. **Areal** 16 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka tallar), vid stranden av Viken.
Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 1 1/2 m över Viken.
Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3 (—4—5); F 0—1; R (0—) 1; V 0	c:a	4 1/4	m
2. Underst: Gyttjor	»	2 3/4	»
Totalmäktighet	intill	7	m.

Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i västra delen.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1.

E. G.

N:r 133. Stora mossen.

Socken: Undenäs. **Areal** 210 har
Ytbeskaffenhet. *A.* Östra högmossen (ljung-tuvdunsmosse med tallar); genom moränkullar skild från *B.* Södra högmossepartiet (en mindre ljung-tuvdunsmosse). *C.* Kärrmarken, över torvmarkens större, västra del.
Lutningsförhållanden. *A.* Mossplanet höjer sig upp till 2 1/2 m över kärrmarken i V. *B.* Mossplanet höjer sig upp till 1 1/2 m över kärrmarken. *C.* Kärrmarken plan, med avlopp åt S och SV.
Byggnad.

A I. Östra högmossen, södra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—6); B 3 (—4); F 0—1; R 0 (—1—2); V 0	c:a	4 1/2	m
2. Därunder: Starrtorv, H 3; B 3; F 0; R 2—3; V 0	»	1/2	»
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0—1; V 1—2	»	3/4	»
Totalmäktighet	c:a	5 3/4	m.

A II. Östra högmossen, norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (3—) 4; (ytligt 1/2 m H 7;) B 3; F 0 (—1); R 0—2; V 0	c:a	1 1/2	m

2. Underst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 7 (—8); B 3; F (0—) 1; R 0—1; V (0—) 1 (—2) . . . . . c:a $1^3/_4$ m
Totalmäktighet . . . . . c:a $3^1/_4$ m.

B. Södra högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3—4; F 0—1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 . . . . . intill 2 m
(I södra delen blott $^1/_2$ m mäktig.)
2. Underst: Starrtorv, H 4—5 (—7); B 3; F 0; R 2—3; V 0 (—1) . . . . . c:a $2^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

C. Kärrmarken:

Kärrtorv (starrtorv, lövkärrtorv), H (5—) 6—7 (—8); B 3; F 0; R (0—1—) 2 (—3); V 0 (—1) . . . . . intill $3^3/_4$ m.
I de södra delarna tunna linser av svämlera inlagrade i torven.
I dräneringsdikena stark järnockrautfällning.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Odling å kärrmarkerna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A I: 1; B: övre 1. — Bränntorv: A II: 1—2; B: undre 1—2. — Odling: C.

E. G.

N:r 135.

Socken: Undenäs. **Areal** 50 har.

Ytbeskaffenhet. Skogsmosse, som mot Ö övergår i tallmosse med ljung, och mot S i högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig mot S upp till $1^3/_4$ m över en bäck, som flyter genom torvmarken.

Byggnad.

A. Östra och södra delarna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B 3 (—4); F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 . . . . . intill 4 m
2. Underst: Gyttjor . . . . . » $1^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $5^1/_2$ m.

B. Västra delen:

Kärrtorv (starrtorv), H (6—) 7 (—8); B 3; F 0; R 1—2; V 0 (—1—2) . . . . . intill $2^1/_2$ m.

Underlag. Sand.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — [Bränntorv: B.] — Odling: B.

E. G.

N:r 138.

Socken: Undenäs. **Areal** 85 har.

Ytbeskaffenhet. Långsträckt skogsmosse, mot N i den vidaste delen övergående i högmosse (ljung-tuvdunsmosse med tallar).

Lutningsförhållanden. *A.* Skogsmossepartierna höja sig c:a $^1/_2$ m över avloppet. *B.* Högmossen höjer sig upp till 2 m över avloppet.

Byggnad.

A. Skogsmossepartierna:

Kärrtorv (lövkärrtorv), H (7—) 8; B 3; F 0; R (0—) 1; V (0—) 1—2 . . . . . intill $3^1/_4$ m.
(I de smala partierna ofta endast c:a $^1/_2$ m mäktig.)

B. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 0; R 0; V 0 . . . c:a $^1/_2$ m
2. Därunder (bottenlager i södra delen): Sphagnumtorv, H (5—6—) 7; B 3; F 0 (—1—2); R 0—1 (—2); V 0 . . intill 2 »
3. Underst (saknas i södra delen): Kärrtorv (starrtorv), H (7—) 8; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . c:a $2^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^3/_4$ m.

Underlag. Morän.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i B.
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: [A;] B: 1—3. — Odling: A.

E. G.

N:r 139.

Socken: Undenäs. **Areal** 30 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Ljungmosse med tall, i södra delen. *B.* Starrmosse med Myrica, i norra delen. — Torvmarken når i N fram till Björklången.
Lutningsförhållanden. Mossytan höjer sig i S upp till $^1/_2$ m över bäcken till Björklången.
Byggnad.

A. Ljungmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 8 (—9); (upptill och nedtill c:a $^1/_2$ m H 5;) B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0 . . . . . intill $2^1/_2$ m
2. Därunder: Kärrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . c:a $^1/_2$ »
3. Underst: Gyttjor . . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $3^3/_4$ m.

B. Starrmossen:

1. Överst: Starrmosstorv, H 5—6 (—8); B (3—) 4 (—5); F 0; R 1—2; V 0 . . . . . intill $2^3/_4$ m
2. Underst: Gyttjor . . . . . » $4^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 7 m.

Underlag. Morän.
Nuvarande användning (1921). Odling längst i N.
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1—2; B: 1.

E. G.

N:r 159.

Socken: Undenäs. **Areal** 20 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med ställvis talrika martallar); i norra delen uppsticka moränöar.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt SV. *A.* Mossplanet höjer sig i sydvästra viken upp till $1^1/_4$ m och i norra delen upp till $2^1/_4$ m över avloppet. *B.* Mossplanet höjer sig upp till $1^3/_4$ m över avloppet.
Byggnad.

A. Sydvästra viken och norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—) 8; B 3; F 0—1; R (0—) 1; V (0—) 1 (—2) . . . . . » $^3/_4$ »
3. Därunder (bottenlager i norra delen): Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 1 . . . . . » $^1/_4$ »

4. Därunder: Starrtorv, H 8; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . . c:a $^3/_4$ m
5. Underst: Starrmosstorv, H 5; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $3^1/_2$ m.

B. Södra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B 3 (—4); F 0 —1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a $2^1/_2$ m
2. Underst: Starrmosstorv, H (4—) 6; B 3; F 0; R (1—) 2; V 0 . . . . . » $2^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 5 m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1. — Bränntorv: A: 2—5; [B: 2].

G. Ass.

N:r 164.

Socken: Undenäs samt Tived. **Areal** 30 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande två högmossepartier (ljungtuvdunsmossar med martallar), två skogsmossepartier (med tall, gran, björk och ställvis Myrica) samt ett kärrparti (starrkärr med Myrica) i nordvästra torvmarksviken N om sockengränsen.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt V. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $1^1/_2$ m över avloppet. *B.* Mossplanet höjer sig upp till $^1/_2$ m över avloppet. *D.* Mossplanet ligger c:a $^1/_2$ m över avloppet. *E.* Mossplanet ligger c:a $^1/_4$ m över avloppet.

Byggnad.

A. Södra högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3—4; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a $1^3/_4$ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 5—6—7; B 3; F 0 (—1); R 1—2; V 0 . . . . . intill $2^1/_2$ »
   (I norra delen blott $^1/_4$ m mäktig samt bottenlager.)
3. Därunder (saknas i norra delen): Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 0—1 . . . . . c:a $^3/_4$ »
4. Underst (saknas i norra delen): Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $5^1/_2$ m.

B. Nordvästra högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 1; R 0—1; V 0 . . c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Skogsmosstorv, H 6; B 3; F 1; R 1; V 0—1 . » $^1/_2$ »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 8; B 3; F 0—1; R 1; V 0—1 . . . . . » $^3/_4$ »
4. Därunder: Starr-vasstorv, H 6—7; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . . . » $^1/_4$ »
5. Därunder: Vasstorv, H 4; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . » $^1/_2$ »
6. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $2^3/_4$ m.

C. Mellersta skogsmossepartiet:

Torvlagret föga mäktigt . . . . . intill $^3/_4$ m.

D. Norra skogsmossepartiet:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8; B 3; F 0—1; R 0—1; V 1 c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2; V 1 . » $^1/_2$ »

3. Därunder: Vasstorv, H 4—5; B 3; F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 . . . . . c:a 2 m
4. Underst: Sjödy . . . . . » $1^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $4^1/_2$ m.

E. Kärrpartiet:

1. Överst: Starrmosstorv, H 8; B 3; F 0—1; R 1; V 0—1 c:a 1 m
2. Underst: Starrtorv, H 5; B 3; F 0; R 2 (—3); V 0 . . » $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $1^1/_2$ m.

Underlag. Morän.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i A och B.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3; B: 1—5; D: 1—3. — Odling: C; E.

G. Ass.

N:r 177.

Socken: Undenäs. **Areal** 30 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), i torvmarkens nordöstra hälft. *B.* Kärrmark (starr- och lövkärr), i torvmarkens sydvästra hälft.
Lutningsförhållanden. Avlopp genom en å åt SO. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $2^1/_2$ m över ån. *B I.* Kärrmarksytan ligger c:a $^1/_2$ m över ån.
Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—) 5; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a $^3/_4$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 1; R 1; V 0 . . » $1^1/_4$ »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 4—6; B 3; F 0 (—1); R 1 —2; V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
4. Därunder: Kärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . » 1 »
5. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a 4 m.

B I. Kärrmarken, nordvästra delen:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 2 . . . . c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Starrtorv, H 8; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . . » $^1/_2$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » $1^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $2^1/_2$ m.

B II. Kärrmarken, sydöstra delen:

Torvlagret föga mäktigt . . . . . intill 1 m.

Underlag. Morän.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i högmossepartiet.
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1—3 [—4]. — Odling: B; bottenodling på A: 4.

G. Ass.

N:r 182.

Socken: Olshammar. **Areal** 17 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); mot NO övergående i starrmosse.
Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt SV; mossplanet höjer sig i sydvästra delen upp till $^1/_2$ m, i mellersta och norra delarna upp till 1 m över avloppet.

Byggnad.

A. Sydvästra hälften:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 1; R 0—1 (—2); V 0 . . . . . c:a 3½ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 5—6; B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 . . . . . » 1 »
3. Underst: Gyttja . . . . . meran 1½ »

Totalmäktighet . . . . . meran 6 m.

B. Nordöstra hälften:

1. Överst: Sphagnumtorv (i nordöstligaste delen starrmosstorvartad), H 3—4; B 3; F 0—1; R 0—1 (—2); V 0 . intill 1 m
2. Därunder: Skogsmosstorv, H 7—8 (—9); B 3; F 0—1; R 0—1; V 1—2 . . . . . » 1½ »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1 (—2); V (0—) 1 (—2) . . . . . » ½ »
4. Därunder: Starrmosstorv, H 5—6 (—7); B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . » 2 »
5. Underst: Gyttja . . . . . meran 1½ »

Totalmäktighet . . . . . meran 6 m.

Underlag. Lera.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1. — Bränntorv: [A: 2;] B: 2—4.

G. Ass.

N:r 184.

Socken: Björkäng samt Fredsberg. **Areal** 120 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande fyra högmossepartier (ljungtuvdunsmossar med martallar); mellan dessa kärrmark. I torvmarkens södra del en mindre sjö.

Lutningsförhållanden. Mossplanen höja sig upp till 3—4 m över sjön.

Byggnad.

A. Högmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—5); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a 2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7 (—8); B 3; F 0; R 0 (—1); V 0 . . . . . » ½ »
3. Därunder (saknas i norra och sydöstra partierna; bottenlager i södra partiets södra del): Starrmosstorv, H (4—) 7 (—8); B 3; F 0; R (0—) 1; V 0 . . . . . » ½ »
4. Därunder (endast i norra och sydöstra högmossepartierna; bottenlager i det senare): Lövkärrtorv, H (6—) 8; B 3; F 0; R 0 (—1); V (1 —2) . . . . . intill 1 »
5. Därunder (saknas i SO och i södra partiets södra del): Kärrtorv, H 4—5 (—6—8); B 3; F 0; R 1—2; V 0 (—1 —2) . . . . . c:a 2 »
6. Underst (saknas i SO och i södra partiets södra del): Gyttja . . . . . » ½ »

Totalmäktighet . . . . . intill 6½ m.

B. Kärrmarken:

1. Överst: Kärrtorv, H 5; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . intill 2 m
2. Underst: Sjötorv, B 3; F 0; R 1; V 0 . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill 3 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Odling över kärrmarkerna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—5. — [Bottenodling i A: 3 och 4.]

L. B.

N:r 185.

Socken: Fredsberg. **Areal** 80 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).

Lutningsförhållanden. Avlopp åt Ö; mossplanet höjer sig upp till 2 m över avloppet.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H(2—) 3 (—4—5): B 3; F (0—) 1; R 0 (—1); V 0 . . . . . c:a 3 m
   (I kantområdena c:a $^1/_2$ m mäktig.)
2. Underst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, nedåt starrmossartad), H (6—) 7—8 (—9); B 3; F (0—) 1 (—2); V 1 (0—) 1 . . . . . intill $1^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^3/_4$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—2 (mot kanterna).

L. B.

N:r 186.

Socken: Fredsberg. **Areal** 35 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), intill norra stranden av Månserudsjön.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $3^1/_2$ m över sjön.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B: 3 F (0—) (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $3^1/_2$ m
   (I norra delen 2 m mäktig.)
2. Därunder (bottenlager i norra delen): Sphagnumtorv, H 6 —7—8; B 3; F 0—1; R 1; V 0 . . . . . » 1 »
3. Därunder (saknas i norra delen): Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0; V 1 (—2) . . . . . c:a 2 »
4. Underst (saknas i norra delen): Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $6^1/_2$ m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odling längs östra kanten.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—3 (där 1 är tunnare).

L. B.

N:r 195.

Socken: Älgarås samt Fredsberg. **Areal** 65 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark (skogskärr).

Lutningsförhållanden. Plan.
Byggnad.
Torvlagret föga mäktigt . . . . . intill $^1/_2$ m.
Underlag. Sand.
Möjligt tillgodogörande. Odling.

J. J.

N:r 197.

Socken: Älgarås. **Areal** 30 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); i östra delen två gölar.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt S; mossplanet höjer sig upp till 2—$2^1/_2$ m över avloppet.
Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1 . . . . . intill $3^1/_2$ m
(Mäktigast i sydöstra hälften; i nordvästra hälften 1—2 m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (5—) 7 (—9); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . » $1^1/_2$ »
(Mäktigast i området mellan gölarna.)
3. Därunder: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . . . » $1^3/_4$ »
(Mäktigast i sydöstra delen; vanligen bottenlager.)
4. Underst (endast i partiet mellan gölarna): Gyttja . . . c:a $1^3/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . intill $7^1/_4$ m.

Underlag. Sand.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3 (i nordvästra hälften).

J. J.

N:r 198.

Socken: Älgarås. **Areal** 20 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande ett flertal högmossepartier (ljung-tuvdunsmossar med tallar, delvis martallar). Inom torvmarken ligga fem stycken tjärnar eller mindre sjöar.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt Ö; mossytorna ligga c:a $^1/_2$ m över sjöarna.
Byggnad.
A. Östra delens södra hälft:
1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 1—2; R 1—2; V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ »
3. Därunder: Starrtorv, H (4—) 5; B 3; F 0; R 2; V 0 (—1) intill $1^3/_4$ »
4. Underst: Gyttja . . . . . » $1^3/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . intill 5 m.

B. Östra delens norra hälft samt västra delen:
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—5); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1—2; V 0 . . . . . » 1 »

3. Därunder: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3 (—4); F 0 —1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 2 m
4. Därunder: Lövkärrtorv, H 7—8; B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1 (—2) . . . . . » 2 »
5. Underst: Gyttja . . . . . » $1^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 6 m.

Underlag. Sand.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1. — Bränntorv: A: 2—3; B: 2—4 (torven ojämn).

J. J.

N:r 202.

Socken: Älgarås samt Fredsberg. **Areal** 65 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar och randskog), intill östra stranden av Lillsjön och Sisjön samt omslutande Svartsjön.
Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig i norra delen upp till 2—$2^1/_4$ m över Sisjön, i södra delen upp till $1^1/_2$—$1^3/_4$ m över Svartsjön.
Byggnad.
1. Överst: sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . c:a $1^1/_4$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (8—) 9; B 3; F 0—1 (—2); R 0—1; V 0—1 . . . . . intill $1^1/_2$ »
(Mäktigast i sydvästra delen.)
3. Underst: Kärrdy . . . . . c:a $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2 m.

Underlag. Sand.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i norra och södra delarna.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2. — Bottenodling på 3 (i norra delen).

J. J.

N:r 203. Myrhults mosse.

Socken: Älgarås samt Fredsberg, Undenäs och Björkäng. **Areal** 1200 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande ett flertal högmossar (ljung-tuvdun-tuvsävmossar med dyhöljor) samt särskilt i södra delen starrmossar.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt såväl N som S; mossplanet höjer sig upp till c:a 7 m över avloppet i N.
Byggnad.
1. Överst (saknas i torvmarksviken mot Skrinningarud och partiet Ö om samma by): Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 3 m
2. Därunder (endast i norra delens kantområde samt här och var i sydöstra delen; ställvis ytlager): Sphagnumtorv, H (4—) 6—7 (—8—9); B 3 (—4); F 0 (—1—2); R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . c:a $^1/_2$ »
3. Därunder: Starrmosstorv, H (3—) 4—7 (—8); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . intill $2^1/_2$ »
(Saknas på flera ställen i norra delens kantområden och i sydöstra delen i ett område kring Svarta sjön, i ett område SO om samma sjö och i torvmarksviken mot Månserud; mäktigheten i norra delens kantområde och i syd-

östra delen 1/2—1 m, i norra delens huvudparti 2—2 1/2 m.)

4. Därunder (i norra delen blott på enstaka ställen i kantområdena): Lövkärrtorv, H (7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0 (—1); V (0—) 1 (—2) . . . . . intill 1/2 m
5. Därunder (endast på enstaka ställen): Kärrtorv, H 4—6; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . » 1/2 »
6. Underst: Kärrdy . . . . . » 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . 3—6 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1921). Mindre odlingar kring kanterna; strötorvtäkt i nordspetsen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—5 (där 1 är mindre mäktig). — Bottenodling på 6.

L. B.

N:r 205.

Socken: Älgarås samt Undenäs. **Areal** 250 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande en högmosse (ljung-tuvdunsmosse) i huvudpartiet och tallmossar i de åt N och S utgående vikarna.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig i huvudpartiet upp till 3 1/4 m över fastmarken.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 3 m
(Ställvis endast c:a 1 m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7 (—8—9); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1—2; V 0 (—1) . . . . . » 1 »
3. Därunder (saknas i huvudpartiets östra del; bottenlager utom på enstaka punkter): Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 0—1 (—2) . . . . . » 1 »
4. Därunder (endast i huvudpartiets östra del och bottenlager där): Starrmosstorv, H (4—) 6—7; B 3; F 0—1; R 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1/2 »
5. Underst (endast på enstaka punkter): Gyttja . . . . . » 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . 3—5 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Odling (mindre) kring huvudpartiets kanter; strötorvtäkt i huvudpartiet och norra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—3. — Bottenodling i 3.

L. B.

N:r 207.

Socken: Älgarås. **Areal** 40 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Kärrmark (lövkärr), V om Torsjön. *B.* Skogsmosse (tallmosse med björk och ris), S och N om Torsjön. — Torvmarken belägen mellan sjöarna Velen och Torsjön.

Lutningsförhållanden. Mossytan c:a 1/2 m över sjön.

Byggnad.

A. Kärrmarken:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 7—8; B (2—) 3; F 0; R 0 (—1); V 1 . . . . . c:a $^3/_4$ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H (4—) 5; B 3; F 0; R 1 (—2); V (0—) 1 . . . . . » $^3/_4$ »
3. Därunder (bottenlager intill Torsjön): Kärrdy . . . . . » $^1/_2$ »
4. Underst (endast i kärrmarkens nordvästra del): Gyttja och sjödy . . . . . » 2 »

Totalmäktighet . . . . . intill $3^1/_2$ m.

B. Skogsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 0—1; R 1; V 0 . . c:a $^1/_2$ m
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 7—8; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . . . intill $1^1/_2$ »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 4—6—7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . » 1 »
4. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill $3^1/_2$ m.

Underlag. Sand och lera.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: [A: 1—2;] B: 1—3. — Odling: A. *L. B.*

N:r 217.

Socken: Älgarås. **Areal** 75 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande högmosse- och tallmossepartier. En tjärn i norra och en i södra delen.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt N och SV; mossplanet höjer sig upp till 2 m över det sydvästra avloppet.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3—4 (—5); B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7 (—8); B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . » $1^1/_2$ »
3. Därunder (endast i norra och södra delarna, och bottenlager där): Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1 . » 1 »
4. Därunder (endast inom mittpartiet och västligaste viken): Starrmosstorv, H 3—4; B 3; F 0; R 1; V 0 (—1) . . . c:a $^1/_2$ »
5. Underst (endast i västligaste viken): Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i mittpartiet.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—4. *L. B.*

N:r 227.

Socken: Älgarås. **Areal** 460 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande högmossepartier och skogsmossepartier, de förra i södra huvuddelen (Pjungseruds stormosse) samt mellersta delen (Björnamossen), de senare i de smalare torvmarksvikarna och sunden, utom i torvmarksviken mellan Nålsjön, Spigården och ned mot Pjungseruds stormosse; denna vik utgöres av starrmosse och lövkärr.

Lutningsförhållanden. *A.* Huvudavlopp åt S; mossplanet höjer sig centralt upp till $3^1/_2$ m över detta. *B.* Mossytan sluttar från N ned mot sjön Åklången. *C.* Mossplanet höjer sig upp till $4^3/_4$ m över den lilla gölen i NO.

Byggnad.

A. Pjungseruds stormosse:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 3 m
2. Därunder (saknas på enstaka punkter): Sphagnumtorv, H (5—6—) 7—8; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 (—1) » 2 »
3. Därunder (saknas i områdets östra och nordöstra delar): Starrmosstorv, H (5—6—) 7—8; B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 . . . . . » 1 »
4. Därunder: Kärrtorv, H 8—9; B 3—4; F 0; R 0—1—2; V 0—1 . . . . . » $3^1/_2$ »
   (Mäktigast centralt, ställvis endast $^1/_2$ m; vanligen bottenlager.)
5. Underst (endast på enstaka punkter centralt samt i södra och sydvästra delarna): Gyttja . . . . . » $1^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . 4—6 m.

B. Östra torvmarksviken, N och S om Åklången:

1. Överst (endast lokalt): Sphagnumtorv, H 3—5; B (2—) 3; F 0—1; R 1; V 0 (—1) . . . . . intill $^3/_4$ m
2. Därunder (ställvis enda lager): Kärrtorv (lövkärrtorv, nedåt starrtorvartad), H (7—) 8 (—9); B (2—) 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 (—2) . . . . . c:a $1^1/_2$ »
3. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $2^1/_2$ m.

C. Björnamossen och norra torvmarksvikarna:

1. Överst (saknas i de åt N utgående flikarna): Sphagnumtorv, H 2—5; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . intill 2 m
2. Därunder (ställvis ytlager): Sphagnumtorv, H 6—9; B 3; F 0—1; R 0—1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1 »
3. Därunder (saknas i området S och N om sjön Nybränningen samt i östra delen S om den där befintliga tjärnen): Starrmosstorv, H (6—) 7 (—8); B 3; F 0 (—1); R 1 (—2); V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ »
4. Därunder (flerstädes bottenlager): Kärrtorv (lövkärrtorv och starrtorv), H (6—) 7—8—9; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . intill $1^1/_2$ »
5. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja . . . . . c:a $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . 3—5 m.

D Starrmossepartiet mellan Spigården och Pjungseruds stormosse:

1. Överst: Starrmosstorv, H 5; B 3—4; F 1—2; R 2; V 0 c:a $2^1/_2$ m
2. Underst: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0—1; R 0—1; V (0—) 1 . . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $3^1/_4$ m.

E. Kärrpartiet S om Spigården:
Kärrtorv, H (7—) 8—9; B (2—) 3 (—4); F 0; R 0—1 (—2); V 0 (—1) . . . . . intill 2 m.

F. Torvmarksdelen omedelbart N om Nålsjön:
1. Överst: Starrmosstorv, H 5—8; B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 . . . . . intill $1^1/_2$ m
2. Underst: Kärrtorv, H (7—) 9; B 3; F 0; R 0—1 (—2); V 0 . . . . . » $2^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $3^3/_4$ m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i A; mindre odlingar i A och B (södra delen).

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1; [B: 1;] C: 1. — Bränntorv: A: undre 1—4; B: 1—2; C: 2—4; D: 1—2; [E;] F: 1—2. — Odling: E; bottenodling i C: 4.

J. J.

N:r 242.

Socken: Älgarås. **Areal** 30 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), S om vägen till Samfalla. *B.* Skogsmosse, N om samma väg. — Torvmarken innesluter en tjärn samt når fram till sjön Hertsvattnet.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt S. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $1^1/_4$ m över avloppet. *B.* Mossplanet ligger c:a $^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill 3 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1 »
3. Underst: Kärrtorv, H 7—8; B 3; F 0; R 1; V 0—1 . . » 2 »

Totalmäktighet . . . . . intill $5^1/_2$ m.

B. Skogsmossen:
Kärrtorv (upptill lövkärrtorv), H 7—9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . . . c:a 1 m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — [Bränntorv: A: undre 1—3.] — Odling: B.

J. J.

N:r 244.

Socken: Älgarås. **Areal** 20 har.

Ytbeskaffenhet. Skogsmosse (tallmosse, i södra delen ljungmosseartad).

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—5; B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a 1 m
2. Därunder (bottenlager i södra delen): Skogsmosstorv, H 8 (—9); B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0—1 . . . . . » 1 »
3. Därunder (saknas i södra delen): Starrmosstorv, H 8; B 3; F 1 (—2); R 0 (—1); V 0 . . . . . » 1 »

4. Därunder (saknas i södra delen): Kärrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . c:a $1^1/_4$ m
5. Underst (saknas i södra delen): Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—4.

J. J.

N:r 246.

Socken: Älgarås. **Areal** 35 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar).

Lutningsförhållanden. Avlopp åt V; mossplanet höjer sig i sydöstra delen upp till $^1/_2$ m, centralt och i norra delen upp till 3 m över avloppet.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 3 m
   (I sydöstra delen blott $^1/_2$ m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7—9; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0—1 . . . . . » 2 »
   (Mäktigast centralt och där mellanlagrad av ett c:a 1 m mäktigt lager H 3—4.)
3. Därunder (bottenlager utom i sydöstra delen): Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 0—1 . . . . . c:a $^1/_2$ »
4. Därunder (endast i sydöstra delen): Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . » $1^1/_4$ »
5. Underst (endast i sydöstra delen): Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 5 m.

Underlag. Sand.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—4 (i sydöstra delen och mot kanterna).

J. J.

N:r 247.

Socken: Älgarås samt Hova. **Areal** 40 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med martallar), i södra delen flerstädes morän i dagen.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3; B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $1^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (7—) 8; B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . » $^3/_4$ »
3. Underst: Lövkärrtorv, H (7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . . . » $1^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $2^3/_4$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3.

J. J.

N:r 249. Fagerlids stormosse.

Socken: Hova samt Älgarås. **Areal** 90 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka martallar); lagg och randskog utbildade.

Lutningsförhållanden. Avlopp genom bäck åt NV; mossplanet höjer sig upp till $2^1/_2$ m över bäcken samt bibehåller denna höjd över större delen av torvmarken.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $3^1/_2$ m
   (Mäktigast i området mitt för Stenstorp; ställvis endast $1^1/_2$ m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (5—) 6—8; B 3; F (0—) 1; R 1; V 0 . . . . . » $1^1/_2$ »
   (Mäktigast centralt.)
3. Därunder (saknas flerstädes, särskilt i södra delen): Starrmosstorv, H 6—8; B 3; F 0—1; R 1 (—2); V 0 . . . c:a $^1/_2$ »
4. Underst: Kärrtorv (nedåt kärrdyartad), H 8—10; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

Underlag. Sand och ställvis lera.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i norra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2 (delvis undre 1) —4.

J. J.

N:r 253.

Socken: Hova. Areal 150 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosseparti (ljung-tuvdunsmosse med martallar), över torvmarkens mellersta, breda del. *B.* Mossparti (planerat), N om järnvägen Gårdsjö—Göteborg. *C.* Mossparti (skogsmosseartat), över södra delen. — I östra delen omsluter torvmarken en mindre sjö.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt N. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $5^3/_4$—6 m över avloppet. *B.* Mossytan ligger $^1/_2$—1 m över avloppet. *C.* Mossytan ligger c:a $5^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . c:a $2^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—7—) 8 (—9); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 (—1) . . . . . intill $1^1/_2$ »
   (Mäktigast centralt.)
3. Därunder (saknas i södra delen): Starrmosstorv, H (5—) 7—8; B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 . . . . . » $1^3/_4$ »
4. Därunder (vanligen bottenlager): Kärrtorv (lövkärrtorv), H 7—8 (—9); B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—1 . . . » 1 »
5. Underst (endast på ett mindre område i nordöstra kanten): Starrmosstorv, H (4—) 5; B 3; F 0; R (1—) 2; V 0 . . . . . c:a $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $5^1/_4$ m.

B. Norra mosspartiet:

1. Överst (endast i ännu orört område): Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 1; R 1—2; V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ m
2. Underst: Kärrtorv, H 7—9; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0 » 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill $1^1/_2$ m

C. Södra mosspartiet:

Torvlagret föga mäktigt . . . . . intill 3/4 m.

Underlag. Lera och morän.

Nuvarande användning (1921). Odling över större delen av norra mosspartiet; strötorvtäkt i högmossepartiets norra del.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—3; B: 1—2. — Odling: C; bottenodling på A: 4 och 5.

J. J.

N:r 255.

Socken: Hova samt Älgarås. **Areal** 40 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), över större delen av torvmarken. *B.* Starrmosse, i norra fliken.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt SO. *A.* Mossplanet höjer sig upp till 2 m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a 2 1/2 m
2. Därunder (bottenlager i södra delen): Sphagnumtorv, H 8—9; B 3; F 0—1; R 0—1; V (0—) 1 . . . . . intill 1 1/2 »
3. Därunder: Starrmosstorv, H (5—) 6—7; B 3; F 0—1; R (1—) 2; V 0 . . . . . » 1 1/2 »
4. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 7—8 (—9); B 3 (—4); F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—1 (—2) . . . . . » 3 1/4 »

Totalmäktighet . . . . . intill 7 1/4 m.

B. Starrmossen:

1. Överst: Starrmosstorv, H 7 (—8); B 3 (—4); F 0—1; R 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . c:a 4 m
2. Underst: Kärrtorv, H (6—) 7 (—8—9); B 3 (—4); F 0; R 1—2; V 0 (—2) . . . . . » 2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 6 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odling i södra änden samt över ett mindre område i torvmarkens mitt; strötorvtäkt i högmossens mitt.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—4; B: 1—2. — [Odling: B.]

J. J.

N:r 257.

Socken: Hova samt Älgarås. **Areal** 60 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar, ställvis skogsmosseartad). *B.* Starrmosse, på ett smalt område längs den åt S rinnande bäcken. — I södra delen flerstädes morän i dagen; i norra delen omsluter torvmarken en tjärn.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt S; mossplanet höjer sig centralt upp till 3 m och i norra delen upp till c:a 1 1/2 m över tjärnen.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F 0—

1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $2^3/_4$ m
(Mäktigast i norra delen.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6—8; B 3 (—4); F (0—) 1; R 0—1; V 0 (—1) . . . . . » $2^1/_2$ »
(Mäktigast centralt; vanligen c:a 1 m mäktig och bottenlager.)
3. Underst (endast centralt och mot nordvästra kanten): Kärrtorv, H 7—8 (—9); B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—1 » 2 »
Totalmäktighet . . . . . intill $5^1/_2$ m.

B. Starrmossepartiet:

Kärrtorv, H 7 (—8); B 3; F 0; R 1 (—2); V 0 . . . . intill 3 m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: 2 (delvis även undre 1) — 3; B.

J. J.

N:r 259.

Socken: Hova. **Areal** 60 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande ett flertal högmossepartier (ljung-tuvdunsmossar) samt skogs- och starrmossepartier, skilda av mindre kärrpartier och morän.

Byggnad.

A. Högmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $3^1/_2$ m
(Mäktigast i norra delen; vanligen c:a 2 m mäktig.)
2. Därunder: Starrmosstorv, H (6—) 7—8; B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1—2; V 0 . . . . . c:a 1 »
3. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H (6—7—) 8 (—9); B 3 (—4); F 0; R 0—1 (—2); V 0—1 . . . . . intill 3 »
Totalmäktighet . . . . . intill $7^1/_2$ m.

B. Skogs- och starrmossepartierna:

1. Överst: Starrmosstorv, H (4—5—) 6—7 (—8); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1—2; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 7—9; B 3 (—4); F 0; R 0—1 (—2); V 0—1 . . . . . intill $1^3/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . intill $3^1/_4$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—3; B: 1—2.

J. J.

N:r 260.

Socken: Hova samt Älgarås. **Areal** 120 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse- (ljung-tuvdunsmosse-) och tallmossepartier, över större delen av torvmarken. *B.* Starrmossepartier, över mindre områden i västra och norra delarna. *C.* Skogsmark, i nordligaste delen. Torvmarken omsluter sjön Långtjärn.

Byggnad.

A. Högmosse- och tallmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3 (—4);

F 0—1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill 4 m
(Mäktigast centralt i det vidgade partiet N om Långtjärn; i kantområdena endast 1/2 m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6—7—8; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . c:a 1/2 »
3. Därunder (vanligen bottenlager): Kärrtorv (dels lövkärrtorv, dels starrtorv och då upptill starrmosstorvartad), H (6—) 7—8 (—9); B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . . . » 1 1/2 »
4. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja . . . . . intill 1 1/4 »
Totalmäktighet . . . . . intill 7 1/4 m.

B. Starrmossepartierna:

1. Överst: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 (—1) . . . . . c:a 1 m
2. Underst: Lövkärrtorv, H 7—9; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 . . . . . » 2 »
Totalmäktighet . . . . . c:a 3 m.

C. Skogsmarken:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 9; B 3 (—4); F 0; R 0 (—1); V (0—) 1 (—2) . . . . . c:a 1 1/2 m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 0—1; V 0 » 1/2 »
3. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 0 . . . . » 1/4 »
4. Underst: Gyttja . . . . . » 1/2 »
Totalmäktighet . . . . . c:a 2 3/4 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Torvströfabrikation i norra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2 (delvis även 1 eller undre 1)—3; B: 1—2; C: 1—3. — [Odling: C.]

J. J.

N:r 261.

Socken: Hova. **Areal** 40 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); i västra delen morän flerstädes i dagen.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . c:a 4 m
(I nordvästra hörnet och centralt endast c:a 1 m mäktig; bottenlager centralt.)
2. Därunder: Sphagnumtorv (ställvis starrmosstorvartad), H (6—) 8; B 3; F 0—1; R 0—1 (—2); V 0 . . . . . intill 1 1/2 »
3. Därunder (vanligen bottenlager): Kärrtorv, H (7—) 8 (—9); B 3 (—4); F 0; R 0—1 (—2); V 0—1 . . . . . c:a 1 »
4. Underst (endast i djupare partier): Gyttja . . . . . intill 1/4 »
Totalmäktighet . . . . . intill 6 3/4 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Torvströfabrikation; torven flerstädes avschaktad till 1—2 m djup.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2 (delvis även undre 1)—3.

J. J.

N:r 264.

Socken: Hova. Areal 45 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Kärrmark, genom sjödämning vattendränkt. *B.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), i den mellersta av de åt S utgående torvmarksflikarna.
Byggnad.

A. Kärrmarken:
Torvlagret föga mäktigt.

B. Högmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3—5; B 3; F 1; R 1; V 0 .	c:a	3/4 m
2.	Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0 (—1); R (0—) 1; V 0—1	»	3/4 »
3.	Därunder: Starrtorv, H 5—6—7; B 3; F 0; R 1—2; V 0	»	1 1/2 »
4.	Underst: Gyttja	»	1/2 »
	Totalmäktighet	c:a	3 1/2 m.

Underlag. Morän.
Möjligt tillgodogörande. [Strötorv: B: 1.] — Bränntorv: B: 1—3. — Odling: A.

J. J.

N:r 267.

Socken: Hova samt Finnerödja. Areal 20 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Skogsmosse, över södra delen. *B.* Kärrmark (starrkärr-starrmosse), över norra delen.
Byggnad.

A. Skogsmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 5—6; B 3; F 1; R 1 (—2); V 0	c:a	1 1/2 m
2.	Därunder: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 1 . .	»	1/2 »
3.	Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . .	»	1 3/4 »
4.	Underst: Gyttja	»	1/4 »
	Totalmäktighet	c:a	4 m.

B. Kärrmarken:

1.	Överst: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 0 . . .	c:a	1 m
2.	Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0	»	2 »
3.	Underst: Gyttja	»	1/4 »
	Totalmäktighet	c:a	3 1/4 m.

Underlag. Morän.
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1—3; B: 1—2.

J. J.

N:r 269.

Socken: Finnerödja samt Hova. Areal 100 har.
Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex, omfattande ett antal högmossepartier (ljung-tuvdunsmossar med martallar), skilda av moränpartier och mindre starrmossepartier. Inom torvmarken tre tjärnar.
Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt SV; mossplanet höjer sig i norra delen upp till 3 m, i södra hälftens nordöstra del upp till 2 m över sydvästra delen.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4—5; B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 . . . . . intill $2^1/_2$ m
(I södra hälften c:a 1 m mäktig, i norra hälften c:a $2^1/_2$ m mäktig och där på ett mindre område Ö om sjön i västra kanten överlagrad av 1 m H 7—8.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—7—) 8 (—9); B 3; F 0—1; R 1; V 0 . . . . . » 2 »
(Mäktigast i södra hälftens sydvästra del; bottenlager i södra hälftens nordöstra del.)
3. Därunder (saknas i södra hälftens nordöstra del; bottenlager i norra hälften): Starrmosstorv, H 7 (—8—9); B 3; F 0—1; R 1; V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
4. Underst (saknas flerstädes): Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a $3^1/_2$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—3 (Ö om sjön i västra kanten 1—3).

J. J.

N:r 280.

Socken: Tived. Areal 150 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar två högmossepartier (ljung-tuvdunsmossar med martallar), skilda av ett obetydligt kärrparti; i västra delen en större tjärn, Bottenlösen, i östra delen några mindre gölar samt ett flertal moränkullar.

Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt Ö; mossplanet höjer sig i östra delens centrum upp till 5 m och i västra delen upp till $7^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill 3 m
(I nordöstra delen av östra torvmarkspartiet endast c:a $1^1/_2$ m mäktig.)
2. Underst: Starrmosstorv, H (4—) 5 (—6—8); B 3; F 0 (—1); R 1—2; V 0 (—1) . . . . . c:a $1^1/_2$ »
(Mäktigheten i västra hälften c:a 1 m, i östra c:a 2 m, på enstaka ställen uppgående till $5^3/_4$ m.)

Totalmäktighet . . . . . c:a $4^1/_2$ m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odling i västra delens västra och södra kanter; strötorvtäkt här och var i västra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: övre 1. — Bränntorv: undre 1—2. — Bottenodling i 2.

G. Ass.

N:r 289.

Socken: Tived samt Askersunds landsförsamling. Areal 35 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); torvmarken omsluter tre tjärnar och når i S fram till stranden av Kroktjärn.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $1^1/_2$—2 m över Kroktjärn.

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill $3^1/_4$ m
(Mäktigast i nordöstra och sydligaste delen, annars c:a $1^1/_2$ m mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6—7; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a $1^3/_4$ »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 6—7 (—8); B 3; F 0—1; R 1—2; V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
4. Underst: Sjödy . . . . . » $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . $3^1/_2$—6 m.

Underlag. Morän.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2 (delvis även undre 1)—3.

G. Ass.

N:r 292.

Socken: Tived. Areal 70 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med martallar).
Lutningsförhållanden. Avlopp åt N; mossplanet höjer sig i södra delen upp till 3 m, centralt upp till $2^1/_4$—$2^1/_2$ m och i norra delen upp till $1^1/_4$ m över avloppet.

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill $3^1/_4$ m
(I södra och mellersta delarna 1—$1^1/_2$ m mäktig, i norra delen $2^1/_2$—$3^1/_4$ m.)
2. Därunder: Starrmosstorv, H (5—) 6 (—7); B 3; F 0 (—1); R 1—2; V 0—1 . . . . . » 3 »
(I södra och mellersta delarna c:a $2^1/_4$ m, i norra delen c:a $^1/_2$ m mäktig.)
3. Underst: Kärrdy . . . . . c:a $^1/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . $3^3/_4$—4 m.

Underlag. Morän.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: (delvis undre 1—)2. — [Bottenodling i 2 (i södra och mellersta delarna).]

G. Ass.

N:r 296.

Socken: Tived. Areal 65 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarken utgöres till största delen av högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); på ett mindre område skogsmosse (tallmosse). Torvmarken omsluter tre tjärnar.
Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt N; mossplanet höjer sig i huvudpartiet upp till $4^1/_2$ m, i nordvästra och norra flikarna upp till 6 m och i nordöstra fliken upp till 2 m över avloppet.

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R 0—1; V 0 . . . . . intill 3 m
(Mäktigast i huvudpartiets norra del; saknas i sydöstra kantområdet.)

2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7—8; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0—1 (—2) . . . . . intill $2^3/_4$ m
(Mäktigast i nordvästra flikens norra del; saknas i nordvästra flikens södra del, huvudpartiets nordöstra del och nordöstra flikens södra del.)
3. Därunder: Starrmosstorv, H 4—5—6 (—7); B 3; F 0 (—1); R 1—2; V 0 (—1—2) . . . . . » 6 »
(Mäktighet starkt växlande, från $^1/_2$—6 m; vanligen bottenlager.)
4. Underst (endast i huvudpartiets södra och sydöstra delar samt nordvästra flikens södra del): Gyttja . . . . . c:a $^3/_4$ »
Totalmäktighet . . . . . $2—7^1/_2$ m.

Underlag. Morän.
Nuvarande användning (1921). Odling (mindre) i nordöstra fliken.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—3. — Bottenodling i 3.

G. Ass.

N:r 304.

Socken: Tived. **Areal** 50 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka martallar), i östra huvuddelens norra parti starrmosseartad; torvmarken omsluter två tjärnar och en mindre göl.
Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt N; mossplanet höjer sig upp till $2—2^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4—5; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill $2^3/_4$ m
(Mäktigast S om västra tjärnen; saknas i den starrmosseartade delen.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6 (—7—8); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 . . . . . » 2 »
(Vanligen $^1/_2$—1 m mäktig.)
3. Därunder: Starrmosstorv, H (5—) 6 (—7—8); B 3; F 0—1; R 1—2 (—3); V 0 . . . . . » $3^1/_2$ »
(Mäktigast i det starrmosseartade partiet, annars c:a 1 m mäktig; vanligen bottenlager.)
4. Underst (endast i östra huvuddelen och västra huvuddelens sydvästra parti): Sjödy och gyttja . . . . . c:a $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . $2^1/_2—6$ m.

Underlag. Morän.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2 (delvis även undre 1)—3.

G. Ass.

N:r 305.

Socken: Tived. **Areal** 130 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande en högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), över större delen av torvmarken, samt tre skogsmossepartier (tallmossar), i nordöstra och sydvästra torvmarkshörnen och

i östra kantens mitt. I torvmarken inneslutas fem tjärnar; i S når torvmarken fram till norra stranden av Tullsjön.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till c:a 3 m över Tullsjön, i sydöstra högmossepartiet upp till 6 m och i nordöstra fliken upp till $1^1/_2$ m över samma sjö.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4—5; B 3 (—4); F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . intill 4 m
   (I östra kantens skogsmosseparti överlagrad av c:a $^1/_2$ m H 6—8; saknas i skogsmossepartiet i sydvästra torvmarkshörnet.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6—7—8; B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 (—2) . . . . . » $2^3/_4$ »
   (Mäktigast i skogsmossepartiet i sydvästra torvmarkshörnet; saknas ställvis.)
3. Därunder (vanligen bottenlager): Starrmosstorv, H 6—7—8; B 3 (—4); F 0 (—1); R 1—2; V 0—1 (—2) . . . . . » 2 »
4. Därunder (endast i östra och nordöstra högmossepartierna): Vasstorv, H 5—7; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . . . » $^1/_4$ »
5. Underst (endast i östra och nordöstra högmossepartierna): Sjödy och gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

   Totalmäktighet . . . . . 4—6 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odling över västra kanten.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — [Bränntorv: 2 (delvis även undre 1)—4.]

G. Ass.

N:r 307.

Socken: Tived samt Undenäs. **Areal** 25 har.

Ytbeskaffenhet. Starrmosse, ställvis med skogsmossekaraktär.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt S till Norra Bergsjön; mossytan höjer sig från $^1/_2$ m över avloppet i södra delen upp till $2^1/_2$ m i norra delen.

Byggnad.

1. Överst: Starrmosstorv (upptill skogsmosstorvartad), H (5—) 6 (—7—8); B 3; F 0—1; R 1—2; V 0—1 (—2) . . . intill $5^1/_4$ m
   (Mäktigast i nordligaste delen; vanligen 3 m mäktig; bottenlager i mellersta delen.)
2. Underst (saknas i mellersta delen): Gyttja . . . . . » $1^1/_4$ »

   Totalmäktighet . . . . . intill $6^1/_2$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1. — Bottenodling i 1 (i norra delen).

G. Ass.

N:r 309.

Socken: Tived. **Areal** 50 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Två högmossepartier (ljung-tuvdunsmossar med martallar), i sydvästra och sydöstra vidgade delarna. *B.* Ett skogsmosseparti (tallmosse), å torvmarkens övriga områden. — I sydöstra högmossepartiet två mindre tjärnar.

Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt N. *A.* Mossplanen höja sig upp till $1^1/_4$—$1^1/_2$ m över avloppet. *B.* Mossplanet ligger i södra delen $2^1/_2$ m, i norra delen $^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a 3 m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 5—6—7; B 3; F 0—1; R 1—2; V 0—1 (—2) . . . . . intill $2^3/_4$ »
   (Mäktigast i sydöstra högmossepartiets centrum, å övriga områden c:a $^1/_4$ m mäktig; vanligen bottenlager.)
3. Underst (endast i sydöstra partiets sydöstra del): Sjödy c:a $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $5^1/_4$ m.

B. Skogsmossepartierna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 1 (—2); R 1 (—2); V 0 . . . . . c:a 1 m
2. Underst: Starrmosstorv, H 5—6 (—7—8); B 3; F 0 (—1); R 1—2; V 0 (—1) . . . . . intill $3^1/_4$ »
   (Mäktigast i norra fliken.)

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_4$ m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i båda högmossepartierna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1. — Bränntorv: [A: 2;] B: 2. — Bottenodling i B: 2 (södra delen).

G. Ass.

N:r 311.

Socken: Tived samt Undenäs. **Areal** 30 har.

Ytbeskaffenhet. Skogsmosse (tallmosse), genom morän delad i en nordlig och en sydlig del; belägen intill norra stranden av Frisjön.

Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a $^1/_2$ m över Frisjön.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (5—6—7—) 8; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0—1 (—2) . . . . . intill $2^1/_4$ m
   (Mäktigast i norra delen; i södra c:a 1 m mäktig.)
2. Därunder: Starrmosstorv, H 4—6; B 3; F 0; R (1—) 2; V 0 . . . . . c:a $^1/_2$ »
3. Därunder: Vasstorv, H (4—5—) 6; B 3; F 0; R 2; V 0 intill $1^1/_4$ »
4. Underst: Sjödy och gyttja . . . . . c:a 1 »

Totalmäktighet . . . . . intill 5 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Odling (mindre) på gränsen mellan norra och södra delen.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—3.

G. Ass.

N:r 321.

Socken: Askersunds landsförsamling. **Areal** 35 har.

Ytbeskaffenhet. Starrmosse.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt NV; plan.

Byggnad.
1. Överst: Starrmosstorv, H 4 (—6); B 3—4; F 0; R (0—) 1; V 0—1 . . . . . c:a 1 m
2. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 1 (—2) . . » $1^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $2^1/_2$ m.

Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1921). Slåttermark.
Möjligt tillgodogörande. Odling.

L. B.

N:r 323.

Socken: Askersunds landsförsamling. Areal 25 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), belägen vid västra och södra stranden av Axsjön.
Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $1^3/_4$ m över sjön.

Byggnad.
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—5); B 3; F 1—2; R 2; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 0—1 » $1^1/_2$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a $3^1/_2$ m.

Underlag. Sand.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — [Bränntorv: 2.] — Bottenodling på 2.

L. B.

N:r 324.

Socken: Askersunds landsförsamling. Areal 40 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Kärrmark (lövkärr), över norra delen. *B.* Starrmosse, över södra delen; belägen intill Vättern.
Lutningsförhållanden. Plan; obetydligt över Vättern.
Byggnad.

A. Kärrmarken:
1. Överst (enda lager i norra delens sydvästra parti): Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Kärrtorv, H 5; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . . c:a $^1/_2$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . intill 2 m.

B. Starrmossen:
1. Överst: Starrtorv, H 3—4; B 3 (—4); F 0; R 2; V 0 . c:a $1^1/_2$ m
2. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »
Totalmäktighet . . . . . c:a 2 m.

Underlag. Lera.
Nuvarande användning (1921). Odling (mindre) i norra delen.
Möjligt tillgodogörande. Odling.

L. B.

N:r 325.

Socken: Askersunds landsförsamling. Areal 60 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), i nordvästra delen, huvuddelen. *B.* Kärrmark (lövkärr), i sydöstra delen.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt SO. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $2^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 2—3; B 3; F 0; R 0; V 0 . .	c:a	$1^1/_2$ m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 1; R 1; V 0 . .	»	$^1/_2$ »
3.	Underst: Kärrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0	»	$^3/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$2^3/_4$ m.

B. Kärrmarken:

1.	Överst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0 (—1); V 0 (—1)	c:a	1 m
2.	Underst: Gyttja (lergyttja)	»	$^1/_2$ »
	Totalmäktighet	c:a	$1^1/_2$ m.

Underlag. Lera.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Odling: B; bottenodling på A: 2 (skogsbörd).

L. B.

N:r 330.

Socken: Hagebyhöga samt Västra Stenby. **Areal** 60 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Norra torvmarksdelen utgöres av ett högmosseparti (ljung-tuvdunsmosse med martallar) och ett skogsmosseparti, det senare längst i N. *B.* Södra torvmarksdelen, kärrmark.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt V. *A.* Mossplanet höjer sig upp till c:a $1^3/_4$ m över avloppet. *B.* Kärrmarksytan ligger c:a $^1/_2$ m över avloppet.

Byggnad.

A. Norra torvmarksdelen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H (3—) 4—5; B 2—3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . (Mäktigast i högmossepartiets centrum.)	intill	$1^1/_4$ m
2.	Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 8—9; B 3; F 0—1; R 0—1; V (0—) 1 (—2) . . . . . (Mäktigast i högmossepartiets centrum.)	»	1 »
3.	Därunder (saknas i högmossepartiets centrum): Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 1—2	c:a	$^1/_4$ »
4.	Därunder: Starrtorv (flerstädes starrmossartad), H 4—5—6 (—7); B 3; F 0; R (1—) 2; V 0	»	$^1/_2$ »
5.	Underst: Gyttja	tunt lager	
	Totalmäktighet	c:a	2 m.

B. Södra torvmarksdelen:

1.	Överst (enda lager i norra delen): Lövkärrtorv, H 8—9; B 2—3; F 0; R 0—1; V 1 (—2)	intill	1 m
2.	Därunder: Starrtorv, H 6—7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . .	c:a	$^1/_4$ »
3.	Underst: Gyttja	tunt lager	
	Totalmäktighet	c:a	1 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt och bränntorvtäkt i mosspartierna; odling över kärrmarken.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—4. — Odling: B.

Fr. N.

N:r 333.

Socken: Fivelstad samt Västra Stenby. Areal 45 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Kärrmark (lövkärr), över den större, östra torvmarksdelen. *B.* Skogsmosse (planerad), i sydvästra delen.
Lutningsförhållanden. Plan.
Byggnad.

A. Kärrmarken:

1. Överst (vanligen enda lager): Lövkärrtorv (upptill myllartad), H (7—) 8—9; B 2—3; F 0; R 0—1; V 1 (—2) . . . . . c:a $^3/_4$ m
2. Därunder (endast i östligaste delen): Starrtorv, H 6; B 2—3; F 0; R 2; V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
3. Underst (endast i östligaste delen): Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $1^1/_4$ m.

B. Skogsmossen:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8—9; B 2—3; F 0; R 0 (—1); V 1 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Starrtorv, H 6; B (2—) 3; F 0; R (1—) 2; V 0 . . . . . c:a $^1/_4$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $1^1/_2$ m.

Underlag. Sand och lera.
Nuvarande användning (1921). Odling över större delen av kärrmarken; bränntorvtäkt i skogsmossepartiet.
Möjligt tillgodogörande. Odling: B.

Fr. N.

N:r 336.

Socken: Västra Stenby samt Varv. Areal 220 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), över norra hälften av torvmarken. *B.* Kärrmark (ställvis av skogsmossekaraktär), över södra hälften av torvmarken.
Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt SO. *A.* Mossplanet höjer sig vanligen upp till c:a $2^1/_2$ m samt centralt upp till $3^1/_4$ m över avloppet. *B.* Kärrmarksytan ligger c:a 1 m över avloppet.
Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4—5); B (2—) 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—7—) 8—9; B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1; V 0 (—1—2) . . . . . » 1 »
3. Därunder (endast inom ett mindre område centralt): Sphagnumtorv, H 4—5; B 3; F (0—) 1; R 0—1; V 0 . . . . . » 1 »
4. Därunder (endast i högmossepartiets randområden): Lövkärrtorv, H 9; B (2—) 3; F 0; R (0—) 1; V 1—2 . . . » $^1/_2$ »
5. Därunder: Starrtorv (upptill starrmossartad), H (4—) 5—6—7; B 3 (—4); F 0; R (1—) 2; V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
6. Underst: Gyttjor . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . $2^1/_2$—$5^1/_2$ m.

B. Kärrpartiet:

1. Överst: Starrtorv (upptill myllartad), H 6—7 (—8); B (2—) 3; F 0; R 1—2; V 0 (—1) . . . . . intill $2^1/_2$ m
(Mäktigast i sydvästra fliken; i kärrpartiets randområden endast c:a $^1/_2$ m och i dess mittparti c:a $1^1/_2$ m mäktig.)
2. Underst: Gyttja . . . . . » $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 3 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1921). Odling över stora delar av kärrpartiets randområden; torvströfabrikation i högmossepartiets östra del; bränntorvtäkt innanför kärrpartiets odlingar.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3 [—4—5]; [B: 1]. — Odling: B; bottenodling på A: 4 och 5.

Fr. N.

N:r 346.

Socken: Motala landsförsamling. Areal 20 har.

Ytbeskaffenhet. Tallmosse.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 1 m över laggen.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4—5; B 3; F 0—1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 8—9; B 3 (—4); F 0—1; R 0 (—1); V 0 . . . . . c:a $1^1/_2$ »
3. Därunder (endast i västra delen): Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 1 . . . . . » $^1/_2$ »
4. Därunder (endast i östra delen): Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 0; R 0; V 0 . . . . . » 1 »
5. Därunder: Starrtorv (i västra delen vasstorvartad, i östra delen starrmosstorvartad), H 6—7; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . intill $^1/_2$ »
6. Underst: Gyttja . . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

Underlag. Sand.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränntorv: 2—4.

Fr. N.

N:r 353.

Socken: Motala landsförsamling. Areal 40 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Tallmosse, i norra delen. *B.* Kärrmark (lövkärr), i mellersta och södra delarna.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt N. *A.* Mossplanet ligger c:a 1 m över avloppet. *B.* Kärrmarksytan ligger c:a $^3/_4$ m över detsamma.

Byggnad.

A. Tallmossen:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 7—10; B (2—) 3; F 1; R 0—1; V (0—) 1 . . . . . c:a $1^3/_4$ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 6; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . » $^1/_4$ »
3. Underst: Gyttja . . . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3 m.

B. Kärrmarken:

1. Överst: Lövkärrtorv (nedåt starrtorvartad), H 7—8—9; B (2—) 3; F 0; R 0—1 (—2); V (0—) 1 (—2) . . . . intill $1^1/_2$ m
2. Underst: Gyttja . . . . . c:a $^1/_2$ »

Totalmäktighet . . . . . intill 2 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1921). Odling över större delen av kärrmarken.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1.

Fr. N.

N:r 360.

Socken: Västra Ny samt Motala landsförsamling. **Areal** 60 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Kärrmark, över större delen av torvmarken. *B.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), i östra torvmarksviken.

Lutningsförhållanden. *A.* Kärrmarksytan plan. *B.* Mossplanet höjer sig upp till $^3/_4$ m över kärrmarken.

Byggnad.

A. Kärrmarken:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 8—9; B (2—) 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1—2 . . . . . intill 2 m
2. Underst: Svämtorv och gyttjor (kalkgyttja) . . . . . » $1^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $3^1/_4$ m.

B. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3; B 3; F 0—1; R 0; V 0 c:a 3 m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 6; B 3 (—4); F 0; R 1—2; V 0 . . . . . » $^1/_2$ »
3. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3—4; F 0; R 2; V 0 . . » $^1/_2$ »
4. Underst: Gyttja . . . . . » 3 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 7 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1921). Odling över kärrmarken.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1.

Fr. N.

N:r 384.

Socken: Västra Ny samt Hammar. **Areal** 95 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark (starrkärr), i östra delen omslutande en nästan igenvuxen sjö.

Lutningsförhållanden. Nästan plan.

Byggnad.

1. Överst (endast i västra torvmarksdelen): Lövkärrtorv, H 8; B 2—3; F 0; R 0; V 0—1 . . . . . c:a $1^1/_2$ m
2. Underst: Gyttja . . . . . intill $3^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_2$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1921). Odling över större delen.

K. L-d.

N:r 386.

Socken: Västra Ny samt Godegård. **Areal** 470 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande sju högmossepartier (ljungmossar med tämligen talrika och växtliga tallar). *A.* Västra högmosse-

partiet (Gölje mosse). *B.* Högmossepartiet NO om Storgölen. *C.* Nordöstra högmossepartiet, i nordöstra vikens östra hälft. *D.* Östra högmossepartiet, NO om de två östliga tjärnarna. *E.* Sydöstra högmossepartiet, i sydöstra kanten mitt för Hjulhem. *F.* Södra högmossepartiet, i södra fliken. *G.* Centrala högmossepartiet, c:a 800 m SO om Göltorp. Mellan högmossepartierna *H.* Kärrpartier (övervägande starrkärr), särskilt i östra delen. — Inom torvmarken tre tjärnar; flerstädes uppsticka sandåsar och morän.

Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt SO; lägsta avlopp åt Ö. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $6^1/_2$ m över östra avloppet. *B.* Mossplanet höjer sig upp till $3^1/_4$ m över östra avloppet. *C.* Mossplanet höjer sig upp till $4^3/_4$ m över östra avloppet. *D.* Mossplanet höjer sig upp till 5 m över östra avloppet. *E.* Mossplanet höjer sig upp till 5 m över östra avloppet. *F.* Mossplanet höjer sig upp till $3^1/_2$ m över östra avloppet. *G.* Mossplanet höjer sig upp till $4^1/_2$ m över östra avloppet. *H.* Kärrmarksytan ligger c:a 3 m över östra avloppet.

Byggnad.

A. Västra högmossepartiet (Gölje mosse):

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0	intill	3 m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H 6—7—8; B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0	»	1 »
3.	Därunder (bottenlager utom i sydöstra delen): Kärrtorv (mot södra kanten lövkärrtorv, i sydöstra delen nedåt vasstorv), H (6—7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0—1 (—2); V 0—1 (—2)	c:a	$^1/_2$ »
4.	Underst (endast i sydöstra delen): Gyttja	intill	$1^1/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$4^1/_2$ m.

B. Högmossepartiet NO om Storgölen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0	c:a	2 m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H (7—) 8; B 3; F (0—) 1; R 0—1; V 0 (—1)	»	$2^1/_4$ »
3.	Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 1	»	$1^3/_4$ »
4.	Därunder: Starrtorv (vasstorvartad), H 5—7; B 3; F 0; R 1—2; V 0	»	$^1/_2$ »
5.	Underst: Gyttja	»	$^3/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$7^1/_4$ m.

C. Nordöstra högmossepartiet:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0	c:a	$^1/_2$ m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0—1	»	2 »
3.	Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3 (—4); F 0; R 0 (—1); V 1 (—2)	»	$1^1/_2$ »
4.	Därunder: Sjötorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0	»	$^1/_2$ »
5.	Underst: Gyttja	»	$1^1/_2$ »
	Totalmäktighet	c:a	6 m.

D. Östra högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (3—) 4 (—5—6); B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . c:a 1½ m
2. Därunder: Kärrtorv (nedåt vasstorvartad), H (5—) 6—8; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 . . . . . intill 3¾ »
   (Mäktigast centralt.)
3. Underst: Svämtorv, sjödy och gyttjor . . . . . » 2¼ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 5¼ m.

E. Sydöstra högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 c:a ¼ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 . . . . . » 1¾ »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 5; B 3; F 0—1; R 1; V 0 . » ½ »
4. Underst: Starrtorv, H 4—5; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . » 1 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3½ m.

F. Södra högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 c:a ½ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . » 1 »
3. Därunder: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 . . . . . » 1 »
4. Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 1; R 0—1; V 0 » ½ »
5. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 0—1 . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . c:a 3 m.

G. Centrala högmossepartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 1; R 1; V 0 . . . c:a 1½ m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 5; B 3; F 0; R 1; V 0—1 . » ¾ »
3. Underst: Lövkärrtorv, H (7—) 8; B 3; F 0; R 0 (—1); V 0—1 . . . . . » 1¼ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3½ m.

H. Kärrpartierna:

1. Överst: Starrtorv, H (4—) 5 (—6); B (2—) 3; F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 . . . . . intill 1 m
2. Därunder (bottenlager på enstaka ställen): Starr-vasstorv, H (5—) 6—7—8; B 3; F 0; R 1 (—2); V 0 . . . . . » 1 »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H (7—) 8 (—9); B (2—) 3; F 0; R 0 (—1); V 0—1 . . . . . c:a 1 »
   (Huvudsakligen i kärrpartiernas södra delar; saknas ställvis; vanligen bottenlager.)
4. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttja . . . . . tunt lager

Totalmäktighet . . . . . 2—3 m.

Underlag. Sand och morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i A och D; odling över större delen av kärrpartierna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1; B: övre 1; D: 1; [E: 1—2]. — Bränntorv: A: undre 1—2; B; undre 1—3; C: 1—3; D: 2; F: 1—4; G: 1—3. — Bottenodling på A: 3; på C: 4; i D: 2; på E: 3; på F: 5; i G: 3.

K. L-d.

N:r 411.

Socken: Hammar. Areal 65 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Starrmosse, SV om den i torvmarkens södra del inneslutna sjön. *B.* Kärrmark (starrkärr-lövkärr), omedelbart N om sjön. *C.* Skogsmosse, i torvmarkens norra del. — Torvmarken når i S fram till Vättern.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt SV; nästan plan.

Byggnad.

A. Starrmossen:

1. Överst: Starrmosstorv, H 4; B 3 (—4); F 0—1; R 1; V 0 . . . . . c:a 1 m
2. Underst: Kärrtorv, H 7; B 3—4; F 0; R (0—) 1; V 0 . » 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 1 1/2 m.

B. Kärrmarken:

Lövkärrtorv (i norra delen kärrdyartad), H 8; B 3; F 0; R 0; V 0 . . . . . c:a 1 m.

C. Skogsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 1; R 1; V 0 . . . c:a 1/2 m
2. Därunder: Starrmosstorv (i södra delen starrtorvartad), H (4—) 6—7; B 3; F 0 (—1); R 1—2; V 0 . . . . . intill 1 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 0 . . . . c:a 3/4 »

Totalmäktighet . . . . . intill 2 1/4 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1921). Odling längs kanterna av kärrpartiet.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: C: 1—3. — Odling: A; B.

L. B.

N:r 416.

Socken: Hammar. Areal 25 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); inom torvmarken uppsticka flera bergpartier.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt NV; mossplanet höjer sig upp till 1 3/4 m över avloppet.

Byggnad.

A. Östra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 5—6—8; B 3; F (0—) 1; R 1; V 0 (—1) . . . . . c:a 1 1/2 m
2. Därunder: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1 (—2) . . . . . » 2 1/2 »
3. Underst: Gyttja . . . . . » 3/4 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 4 3/4 m.

B. Västra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 3; F 1; R 1; V 0 . . . c:a 2 m
2. Därunder: Starrmosstorv, H 7—9; B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 . . . . . » 1 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 0 . . . » 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 3 1/2 m.

Underlag. Morän.
Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt i västra delen.
Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: övre 1. — Bränntorv: A: 1 [—2]; B: undre 1—3. — Bottenodling i A: 2.

L. B.

N:r 421.

Socken: Godegård. **Areal** 70 har.
Ytbeskaffenhet. Kärrmark.
Lutningsförhållanden. Nästan plan.
Byggnad.

1. Överst (vanligen enda lager): Kärrtorv (upptill myll- och starrtorvartad, nedåt lövkärrtorvartad), H (6—) 8 (—9); B (2—) 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—1 . . . . . intill 2 m
2. Underst (endast på enstaka ställen): Gyttjor (lergyttja) . c:a $^1/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . intill $2^1/_4$ m.

Underlag. Lera och sand.
Nuvarande användning (1921). Odling.

K. L-d.

N:r 423.

Socken: Godegård. **Areal** 20 har.
Ytbeskaffenhet. *A.* Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med tallar), i östra delen. *B.* Kärrmark, i västra och södra torvmarksdelarna.
Lutningsförhållanden. Avlopp åt SV. *A.* Mossplanet höjer sig upp till $1^3/_4$ m över avloppet. *B.* Kärrmarksytan ligger c:a $^3/_4$ m över avloppet.
Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 5; B 2; F 0; R 0; V 0 . . . c:a $^1/_4$ m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (5—) 7—8; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 (—1) . . . . . » $2^3/_4$ »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 7; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1 (—2) . . . . . » $^3/_4$ »
4. Därunder: Starrtorv, H 6; B 3; F 0; R 1; V 0 . . . . » $^1/_2$ »
5. Underst: Gyttja . . . . . » $^3/_4$ »

Totalmäktighet . . . . . c:a 5 m.

B. Kärrmarken:

Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0 (—1); V (0—) 1 . . c:a 2 m.

Underlag. Sand.
Nuvarande användning (1921). Odling över kärrpartiet.
Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1—4.

K. L-d.

N:r 437.

Socken: Godegård. **Areal** 20 har.
Ytbeskaffenhet. Övervägande skogsmosse, ställvis lövkärr med Myrica. Belägen vid Norrsjön och omslutande två tjärnar.
Lutningsförhållanden. Plan; c:a $1^1/_4$ m över Norrsjön.
Byggnad.

1. Överst (endast i skogsmossedelen): Skogsmosstorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 0—1 . . . . . c:a $^1/_2$ m

2. Underst: Lövkärrtorv, H 8 (—9); B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1 (—2) . . . . . intill $4^1/_4$ m
(Mäktigast centralt; vanligen c:a $1^1/_2$ m mäktig; ställvis enda lager.)

Totalmäktighet . . . . . intill $4^1/_4$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—2.

L. B.

N:r 444.

Socken: Lerbäck. **Areal** 20 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse med martallar); i torvmarken uppsticka flera moränöar.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt N; nästan plan.

Byggnad.

A. Sydöstra delen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 0 . . .	c:a	$^1/_2$ m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H 5; B 3; F 0; R 0—1; V 0	»	1 »
3.	Därunder: Starrmosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0 . .	»	$^1/_2$ »
4.	Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 8—9; B 3; F 0; R 1; V 0—1	»	$1^3/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$3^3/_4$ m.

B. Norra delen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0 . . .	c:a	$^1/_2$ m
2.	Därunder: Sphagnumtorv, H 5; B 3; F 1; R 1; V 0 . .	»	1 »
3.	Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 1; R 1; V 0 . .	»	$1^1/_2$ »
4.	Därunder: Sphagnumtorv, H 4—5; B 3; F 1; R 1; V 0	»	1 »
5.	Därunder: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 1; R 1; V 0 . .	»	$^1/_2$ »
6.	Underst: Gyttja	»	$^3/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$5^1/_4$ m.

C. Mellersta delen:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 1; R 1; V 0 . . .	c:a	$1^1/_2$ m
2.	Underst: Lövkärrtorv (kärrdy), H 8; B 3; F 0; R (0—) 1; V 0—1	»	$1^3/_4$ »
	Totalmäktighet	c:a	$3^1/_4$ m.

Underlag. Morän.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: C: 1. — Bränntorv: A: 1—4; B: 1—5; C: 2.

L. B.

N:r 445.

Socken: Lerbäck samt Hammar. **Areal** 30 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken utgöres till större delen av en högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar); i östra torvmarkshälftens sydvästra del en kärrmark. — Torvmarken omsluter två gölar.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt V; högmosseplanet höjer sig upp till 2 m över gölarna.

Byggnad.

A. Högmossens västra del:

1.	Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F (0—) 1; R 1; V 0	c:a	2 m

2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 1; R 1; V 0 . . c:a 1 m
3. Därunder: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 0; R 0; V 0 . . » 1/2 »
4. Därunder: Starrmosstorv, H 4; B 4; F 0; R 0—1; V 0 . » 1 »
5. Underst: Sjödy . . . . . » 2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 6 1/2 m.

B I. Högmossens östra del, norra hälften:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (3—4—) 5; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . c:a 2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 8—9; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0 . . . . . intill 1 »
3. Därunder (bottenlager i östra delen): Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R (0—) 1; V (0—) 1 . . . . . » 2 »
4. Underst (saknas i östra delen): Kärrtorv, H 4; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . . . . . c:a 1/4 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 4 1/2 m.

B II. Högmossens östra del, sydöstra partiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 1; R 1; V 0 . . . c:a 1/2 m
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 4—5; B 3; F 0; R 0; V 0 » 1 »
3. Därunder: Starrmosstorv, H 5; B 3; F 0; R 1—2; V 0—1 . . . . . » 1/2 »
4. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 0 . » 1/2 »

Totalmäktighet . . . . . c:a 2 1/2 m.

C. Kärrmarken:

Kärrtorv (lövkärrtorv), H 8—9; B 3; F 0; R 0—2; V 0—1 . . . . . c:a 2 1/2 m.

Underlag. Morän.

Nuvarande användning (1921). Strötorvtäkt (mindre) i östra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: övre 1; B I: övre 1. — Bränntorv: A: undre 1—4; B I: undre 1—4; B II: 1—4; C. — [Odling: C.]

L. B.

55. MARIESTAD.

(Rosenborg)

Litografiskt Öfvertryck utfördt vid Generalstabens Litografiska Anstalt

I.Ö.34.

W E N E R N

LIDKÖPING

MARIESTAD

Geogr. längden är räknad från Stockholms Observatorium, beläget 33°48'45" ost från Ferro

(Skala) 1:100000

Tryckt i Generalstabens Litografiska Anstalt 1858.

34 Undersökt torvmark. Siffran hänvisar till Sveriges geologiska undersöknings torvmarksregister. Understruken siffra betecknar, att torvmarken medtagits i den tryckta beskrivningen. Stora bokstäver i torvmarken betecknä delar av densamma, som i beskrivningen särskilts.

Upplysningar rörande undersökta torvmarker, som ej äro upptagna i medföljande beskrivning, kunna erhållas från Sveriges geologiska undersökning, Stockholm 50. Vid sådan hänvändelse angives kartbladets nummer och namn samt torvmarkens nummer.

54. KARLSBORG

Lithografiskt Offsettryck utfördt vid Generalstabens Litografiska Anstalt

Askersund

Finnerödja Sn

Askersund Hp

Sjösund

Hammar

Hofvag

Elgarås

UNDEN

Tivedshambn

Aspa

St. Aspön

Olshammar

Veje

Myrdalens mosse

Myrdalens mosse

Tivedshambn

Björkäng

FOREBODA

Hahn

Undenäs

Ekeskog

Belleforse

Beatchen

Ryhohn

Foesvik

KARLSBORG

Mullsjö

Sandviken

MOTALA

Vinnerstad

Hagelvhöga

Nassja

Vätterns

Vättern

Vättern

Vättern

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNINGS SENAST UTKOMNA PUBLIKATIONER ÄRO:

Ser. Aa Geologiska kartblad i skalan 1:50 000 med beskrivningar.

Pris kr.

N:o 150 *Mjölby* av N. H. Magnusson, H. Munthe och S. Rosén 1922 . . . 2,00
» 151 *Väse* av R. Sandegren, A. Högbom och F. Svenonius 1922 2,00
» 152 *Burgsvik* jämte *Hoburgen* och *Ytterholmen* av H. Munthe 1922 . 2,00
» 153 *Torönsborg* av B. Asklund och R. Sandegren 1923 2,00

Ser. Ba Översiktskartor.

N:o 10 Karta över Sveriges åkerareal, av C. J. Anrick. 1:1 mill. 1921. Med beskr. 8,00

Ser. C. Avhandlingar och uppsatser.

N:o 140 Högbom, A. G., Geologisk beskrivning över Jämtlands län. Med 2 kartor. *Andra omarbetade upplagan* 1920 4:o 8,00

Årsbok 15 (1921).

» 306 Sundius, N., Åtvidabergstraktens geologi och malmfyndigheter. Med en karta. Resumé in deutscher Sprache. 1921 2,00
» 307 Halden, B. E., Skalgrusförekomster i Västerbotten. Med en tavla. 1921 1,00
» 308 Sundius, N., Om de glacifluviala avlagringarna i Grythyttetrakten. Med en tavla. 1922 1,00
» 309 Osvald, H., Till gyttjornas genetik.
Cleve-Euler, A., Om diatomacévegetationen och dess förändringar i Säbysjön, Uppland, samt några dämda sjöar i Salatrakten. 1922 . 1,00
» 310 Halden, B. E., Tvänne intramarina torvbildningar i norra Halland jämte äldre och nyare kvartärgeologiska synpunkter på saltvattensdiatomacéerna. 1922 1,00

Årsbok 16 (1922).

» 311 Hörner, N. G., Om några främmande länders officiella grundvattensundersökningar. 1922 0,50
» 312 Sundius, N., Grythyttefältets geologi. Med 2 tavlor. English summary of the contents. 1923 5,00
» 313 Hedström, H., On »Discinella Holsti Mbg.» and Scapha antiquissima (Markl.) of the division Patellacea. With 1 plate. 1923 0,50
» 314 Hedström, H., Remarks on some fossils from the diamond boring at the Visby cement factory. Prel. rep. With 2 plates. 1923. . . 1,00
» 315 Hedström, H., Om vårt lands uran-(och radium-) haltiga bergarter och mineral. 1923 0,50
» 316 Hedström, H., Contributions to the fossil fauna of Gotland. I. With 5 plates. 1923 1,00
» 317 Hedström, H., Om en ny fyndort för mineralet nickelin i Sverige. 1923 0,50

Ser. Ca. Avhandlingar och uppsatser i 4:o.

N:o 18 Westergård, A. H., Sveriges olenidskiffer. I. Utbredning och lagerföljd. II. Fauna. 1. Trilobita. Med 16 tavlor. Summary of the contents. 1922 8,00

Ser. D. Torvmarkskartor med beskrivningar.

N:o 32 Kartbladet Göteborg
» 33 » Borås } . . 3,00
» 41 » Uddevalla
» 51 » Fjällbacka } . . 3,00
» 61 » Strömstad

N:o 42 Kartbladet Vänersborg . . 3,00
» 52 » Upperud . . . 3,00

OBS.! Samtliga arbeten distribueras genom Bokförläggaren Lars Hökerberg, *Stockholm*.